

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	v upravnishtvu prejemani:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Izkušaj vsak dan svojo izvedenost in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna petič vsta za enkrat po 14 vin, za dvakrat po 12 vin, za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta 13—	pol leta 12—
četrt leta 6-50	četrt leta 5-50
na mesec 2-30	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 88.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakca.
Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 88.

Državni zbor.

Klerikalci v opoziciji? — Položaj. — Seja.

D u n a j, 8. novembra.

Dr. Šusteršič se pripravlja na opozicijo. V »Hrvaško - slovenskem klubu« se je odigrala dopoldne ena izmed onih, spretno aranžiranih iger, v katerih se producira »nejevolja« in »ogorčenje«, ki se stopnjuje do željenega efekta — bojnega razpoloženja.

Po prizoru »v boj, v boj!« pada zavesa . . . Dr. Šusteršič je spreten in tudi srečen aranžer, to treba priznati. Morda to ni toliko njegova zasluga, kakor pa zasluga njegovih »moči«, katerih duševna kvalifikacija je najpripravnější, ustvariti parlamentarnemu voditelju poslušno četo, ki ne vprašuje in ne misli, temveč samo uboga, brezpogojno priznavajoč absolutno voljo svojega načelnika, za katerega gre pogumno v boj in brez miselnosti tudi v poraz. Dr. Šusteršič je torej srečen človek. Sam se je prepričal, da ni najti »pravih vezi« med njim in novim kabinetom in sam se je odločil za »nedozirne konsekvence«, o katerih nam je njegov komuničké že snoči poročal. Njegov aparat funkcionira točno, v njegovem klubu so se danes ogorčali, so predlagali skrajno opozicijo, natančno kakor je bilo prorokovano.

Ko je v slovenskih deželah pričel razsajati nemško - nacionalni šovinizem bolj kakor kdaj, se klerikalni klub ni zgražal, ko je javnost izvedela za Hoehenburgerjeve pogoje, se dr. Šusteršič in njegovi niso prav nič razburjali, v vseh zadevah narodnih, kulturnih in gospodarskih, kjer je bilo treba nastopiti za pravice slovenskega naroda in Jugoslovanov sploh, so prepuščali naprednim poslancem njim samim očividno neprijetno dolžnost, povedati vladi bridke resnice ter prinašati naše velike pritožbe pred forum parlamentarne javnosti. In tako je molčal »veliki klub«, ki si usurpira ime reprezentanta slovenskega naroda v parlamentu, tedne in mesece ter mirno prepuščal zastopstvo slovenskih narodnih interesov naprednim poslancem, zlasti tudi dr. Ravniharju, na katerega se morajo obračati ne le njegovi volilci, temveč narodnjaki s Kranjskega, Štajerskega, Koroškega, ako hočejo, da pride kaka naša narodna pritožba v zbornico. Klerikalci, katerih prokleta dolžnost bi bila, se z vso energijo lotiti vsake naše narodne zadeve, pa niso le opuščali vsako inicija-

tivo, temveč tudi v najsplošnejših narodnih zadevah naravnost odrekli svojo pomoč. Tako se je posl. dr. Ravnihar naravnost nanje obrnil, da doseže vsaj v toliki narodni zadevi, kakor je afera Elsner, skupni nastop vseh Slovencev — a zaman. Klerikalci hočejo videti Elsnerjeve ukaze na lastne oči ter — na časnike nič ne dajo . . . In ko je prišel v proračunski debati na vrsto njihov govornik, tedaj so prepustili to mesto neukemu svojemu novincu, katerega volja je morda dobra — vse ostalo pa slabo.

V parlamentu pa je velikanskega pomena, ali govori voditelj kluba, ali le član X. Dr. Šusteršič se je le enkrat oglašil: proti uradnikom, ko je bilo treba govoriti za Slovence, je prepustil Brenčiču (oh Ploj!), da prebere kratek manuskript.

Dogodki na jugu, narodne in gospodarske krivice, ki se nam dan za dnem godijo, klerikalnega kluba niso vznemirile, šele po konferenci z grofom Stürgkhom je naraslo ogorčenje in klerikalci stopajo v orožju opozicijonalcev v parlamentarno areno. Komedijska je perfektna — ploskaj slavna publika!

Klerikalci gredo v opozicijo, ne radi tega, ker zasluži sedanja vlada, dokler vlada v njej neomejeno Hoehenburgerjev duh, skrajno nezaupanja slovenskega naroda, temveč radi tega, ker se dr. Šusteršiču ni posrečilo, napraviti politično - strankarske kupčije z grofom Stürgkhom in ker je zamudil s svojo zagrešeno taktiko, zvezo v snujočo se večino. Ako bi bil ministrijski predsednik njegove predloge akceptiral (tudi to je nad vse značilno, da klerikalci nikakor niso formulirali narodnih zahtev in pogojev, kakor ostale stranke!) tedaj bi ne bilo nikakega ogorčenja v klerikalnih vrstah in »zadovoljni Kranjci« bi se bili rogali Elsnerijadam, dalmatinskim železnicam in vsemu, kar nas teži doma, da komaj dihamo.

Zato je njihova opozicija komedijska in junaki, ki bodo morda v najbližjih dneh začeli deklamirati obtožnice, so le igralci gospoda režiserja dr. Šusteršiča. In baš, ker pozna celi parlament notranje povode te igre, bo slovenska žaloigra zopet enkrat sprejeta kot — farsa.

Treba pa seveda enkrat tudi brezobzirno — ne upoštevaje slovensko - klerikalne akcije — odgovoriti na vprašanje, je - li je povoda dovolj, da se nezaupanje proti sedanji vladi pojavi kot ostra opozicija. Slovenci in Jugoslovani od kabineta, v katerem sedi justični minister Hoehenburger, nimamo ničesar pričako-

vati, dokler ne bodo podane garancije, da naši narodni interesi ne bodo žrtvovani nemški prepotenci. Predvsem treba torej največje previdnosti, treba strogo paziti na vse pojave, ki se dogajajo v domovini ter v parlamentu takoj odločno nastopiti. To je prva dolžnost napram vladi, ki ne zasluži našega zaupanja, baš to prvo dolžnost pa so klerikalci dosledno prezirali. Vprašanje pa, je - li nujno potrebno, pričeti z opozicijo, pa ni toliko principijalno, »kakor taktično. In posito, da smatrajo parlamentarni zastopniki za potrebno, nastopiti opozicijonalno pot (vzroki pa morajo biti znani in stvarni, pokazati se je moralo tudi prej, da vsi poskusi, doseči remeduro v bistvenih pritožnih točkah, ne vodijo k cilju — dva predpogoja, katere baš za naše klerikalce ne veljata) tedaj mora biti tudi opozicija stvarna in dosledna, ne sme biti naperjena proti parlamentu, temveč vedno le proti vladi. In prenehati ne sme baš v onih slučajih, kjer bi bila najneuspešnejša.

Če si upajo klerikalci ne le glasovati proti budgetu, oponirati ne le morda italijanski fakulteti in uradniškemu zakonu, temveč odkloniti tudi brambno reformo ter preuredbo financ — tedaj tudi mi navzlic temu, da smatramo njihove opozicijonalne alure za komedijske, ne bomo nasprotovali. Brambna reforma in vojaške zahteve pa niso več tako daleč, kakor si je večeraj mislil dr. Šusteršič. Klerikalci naj gredo v opozicijo — videli bomo, kako dolgo bo trajal »junakijski boj«. Že danes pa treba opozoriti, da se Slovenci nikdar ne bodo več sprijaznili z obstrukcionističnimi akcijami, ki jih morda klerikalni vodja tudi namerava. Le v izrednih slučajih je obstrukcija orožje proti vladi, pri nas je navadno vedno le atentat na parlament. In baš Slovenci imamo največji interes, da nam ostane zbornica ohranjena. Neuspehi lanskih bojev bodo menda tudi največjemu desperadu zadostno svarilo.

Položaj v parlamentu se počasi jasni. Spoznanje, da gre za usodo zbornice rodi treznejše, stvarnejše nazore in skoro je ni stranke, ki bi po svojih govornikih ne priznavala, da je skrajni čas zbrati k delu pripravljene sile. Vlada, ki je še večeraj mogla precej hladno presojati položaj, pa se danes nahaja naenkrat pred mnogo težavnejšimi nalaganji. Še večeraj je veljalo komodno pravilo: predbožični penzum bomo rešili z večinami, ki se sestavijo od slučajja do slučajja, med tem se bodo

vršila pogajanja med Čehi in Nemci in če se posreči omogočiti trajno sodelovanje obeh narodov, dobro; če ne, bo treba pač po novem letu dalje parlamentarne pavze in eventualno § 14. Toda ogrska sprava je to obračanje obrnila. Kompromis v ogrskem parlamentu je spravljal vprašanje brambne reforme zopet v ospredje. Opozicija je opustila obstrukcijo in dvakrat na teden se bo ogrska zbornica pečala z vojaškimi predlogami, katerih rešitev se je tako znatno približala. Po novem letu bo morda to vprašanje tudi za avstrijsko zbornico aktualno in vlada bo morala skrbeti za trdno kvalificirano večino, skrbeti za vsako ceno, ker bo pritisk od zgoraj nenavadno silen. S § 14. seveda ni mogoče v tem slučaju ničesar opraviti, treba računati s parlamentom. Pozicija zbornice pa je vsled tega silno ojačena in vsaka kriza odlej bolj nevarna vladi kakor zbornici, kar je bilo dosedaj vedno narobe. Vprašanje je, bo li uradniška vlada takim nalagam kos, in zato stopa parlamentarizacija kabineta zopet v ospredje. Dr. Bilinski in dr. Sylvester začenjata z ozirom na te dogodke zopet svojo akcijo in pogovori ter konference med voditelji strank pričnejo znova.

V plenarni seji zbornice sta danes govorila dva slovenska novince. Mladočeški poslanec dr. Körner je s svojimi bistromnimi izvajanja dokazal, da spada med najtemeljitejše in najizobraženejše parlamentarce. Z živahno eleganco se je zlasti lotil vstiskom Körnerjevih izvajanj opetovano skušal opravičevati z medklici. Živahno odobravanje je izval tudi kotorski poslanec dr. Vukotić, ki je temeljito razpravljal o temi »Dalmacija in avstrijski proračun«. Na koncu se je zbornica doživela zopet malo senzacijsko: dr. Rybář je pozval predsednika, da naj v imenu avstrijskega parlamenta izreče obžalovanje in ogorčenje nad grozodejstvi italijanskega vojaštva v Tripolitani. O istem predmetu je podal danes tudi socialist Breiter interpelacija na vlado.

V naslednjem poročilo o seji: Pri nadaljevanju razprave o proračunskem provizoriju je prvi govoril Mladoček dr. Körner, ki se je najprej spominjal barona Gautscha, češ, da je bil sicer antikviran gospod, iz čigar zadnjega govora pa bi se sedanja vlada lahko marsikaj naučila. Glede železničarjev je baron Gautsch izrekel trde besede, kar je

posledica njegovega zastarelega naziranja o razmerju med državo in med njenimi uradniki. Čehi pa štejejo barona Gautscha v zaslugi, da je imel pogum, izreči staro resnico, v slabo pa mu je šteti, da ni imel poguma svojega spoznanja spremeniti v dejanje. Pri ustanovitvi nove vlade niso Čehi nič udeleženi in bodo svoje postopanje uravnali po vladnih dejanjih. Vlada se imenuje nevtralna in ministrstvo uradniško. Toda po krivici. Da ta vlada ni nevtralna, kaže oseba justičnega ministra. Vesti o pogojih, pod katerimi je Hoehenburger vstopil v ministrstvo in ki jih je grof Stürgkh sprejel, je ministrijski predsednik dementral, a malo odločno in samo na dvoumen način. Z njegovo pojasnilom nismo zadovoljni. Zato smo podali nterpelacijo, s katero zahtevamo natančnega pojasnila. — Upamo, da ne bo ostala brez odgovora, kakor mnoge druge interpelacije. (Dr. Kramar: Za to bomo že mi skrbeli.) Če je sedanje ministrstvo res pod kuratelo Nationalverbanda, potem naj kakor hitro mogoče likvidira; kajti bilo bi nedoletno ministrstvo, če potrebuje kuratorja. — Dr. Gross je povabil češke poslance, naj se prikljopijo večini. Če gre človek na kak družabni večer, poizveduje vselej, kdo bo tam in koga ne bo. Če pride od novih konferenc o jezikovnem vprašanju, mora pri tem sodelovati tudi šef žužične uprave. Načelo, ki se ga drže Čehi, pa je, da mora imeti vsak sin češkega naroda, ki hoče uradnik postati, ravno toliko pravice, kakor kak Nemeec. V naši justici pa vlada politika in na čelu justice stoji politični strankar.

Krščanski socijalec dr. Fuchs je za svojo stranko proklamiral politiko prostih rok.

Srb dr. Vukotić je živahno razpravljal o dalmatinskih solskih razmerah.

Razpravljalo se je potem o znamenem Habermannovem predlogu. Koncem seje je dr. Rybář vprašal zborničnega predsednika, če hoče javno izreči obžalovanje zaradi postopanja italijanskega vojaštva v Tripolitani, kjer vojaki koljejo otroke, ženske in starčke.

Zbornični predsednik je odgovoril, da je gotovo obžalovanje vredno, če so se zgodile grozovitosti, a da o njih ni še nobenih avtentičnih poročil.

Tudi gosposka zbornica je imela danes sejo in je ministrijski predsednik tudi tu čital programatični govor, v katerem je ostreje, kakor v poslanski

LISTEK.

Andrejeva žena.

Bila je mlada, rdeča in visoka. Njene široke, polne lakti so se bleščale od znoja in solnce, ko se je sklanjala nizko k žitu in vihtela srp po njivi. Rdeča ruta, zvit in zavezana za tilnikom, ji je gorela na glavi, in močna in polna njena pleča so kipele pod znojno srajočo.

Njiva, dolga in široka, vsa zlato-klasa, je šumela in vršala, cela vrsta urnih ženjc se je gnala za žitom, in njihova pisana krila in živobojne rute so lahko vztrepetavale in plapolale v sapi. Srpi so peli, rezali in hrustali bilke, slama se je lomila in težko klasje je trudno legalo v razore. Nad poljem so plavali beli in čisti oblaki. Imeli so veselje nad bogatimi njivami in so v tihni zadovoljnosti šli za gore. A nad njimi, visoko je hodilo solnce svojo sinjo in bleščečo pot.

Žito so želi, in bilo je vroče popoldne, ko se je žena gospodarja Andreja sredi rumene ječmenove njive, vsa potopljena v klasje kakor v reko, nenadoma vrgla pokonec, visoko vzdignila glavo, da ji je zdrsnil robec

z las in je dvoje težkih rjavih kit padlo čez tilnik in se razvilo po hrbtu. Zakričala je, vrgla srp iz roke in se z obema rokama zgrabila za čelo. Zakričala je iznova, široko odprla oči, zakročila z njimi po zraku in omahnila znak na njivo. Gospodar Andrej je bil pri vozu, in je nakledal ječmen. Ko je zaslišal ženo, njen bolni vzkrík, ki je bil tak, da so celo konji pozorno zastrigli z ušesi, je pritekkel brez sape k njej. Njena zenica je bila skrita nekje pod obrvjo, in kalna belina je strmelava v praznino. Vsa je bila v znoju, in iz njenih lic, je tekla in izginjala kri, in kakor luč sence se je umikala goreča rdečica mrzli sledobi.

»Manica, moja Manica, kaj je s teboj,« je vzklíknil žalostni gospodar.

»Manica, moja Manica, zakaj mi napravljáš to žalost.«

Jokal je gospodar Andrej, ko je dvignil svojo ženo in rahlo jo objemaje jo nesel na voz. Postlal ji je v rumenem, bogatem klasju in peljal domov.

»Kaj je z mojo ženo? Kaj ste naredile moji ženi?« je vprašal ženjice.

»Kaj smo ji naredile? Vprašaj njo samo!«

»Me nič, solnce jo je ubilo.«

In v resnici! Zdelo se je, da je nebeski, zlati kralj se razjezil nad mlado gospodinjico. Njegov pogled je izgorel žito in zato se je maščeval nad njo, ki je s pridno strastjo vihtela srp.

Zvečer je gospodarju Andreju umrla žena. Mehak in dehteč je bil njen mrtvaški oder. Postlan je bil z rumenim žitom, in venecé njivsko cvetje in sveže zrnje je dišalo po hiši. Kropili so jo s klasjem, ker se je tako zdelo prav hlapcu Boštjanu.

Gospodar Andrej je hodil po hiši in pestoval svojega sina. Velika žalost je kakor težka senca ležala na njegovem moškem in lepem obličju, in zdelo se je, da je to dete neobgljeno pretežko njegovim krepkim rokam, zakaj prsi so se grudile in pleča so se ključila. Gledal je na sina, in kakor ena sama velika solza je bilo njegovo oko. Solza je težka, ali se ne utrne, kakor se ne utrne zvezda z nočnega neba. Vzdih je v srcu, ali na dan ne pride, zakaj priklenjen je a črni obupom.

Sinovo lice pa se je smejal, in bleščale so se njegove oči, in njegova usta kakor indolbena dečnjica so gorela in žgolela: »Ta - ta!«

Gospodar Pšenica je mislil na svojo ženo. Lepa in visoka — le za spoznanje manjša od njega — je hodila pred njegovimi očmi. Milo in mirno njeno obličje se mu je smehljalo s tiho resnostjo, in sveta je bila njena ljubezen. Bila je še kot dekleca zmiraj resna, nosila je črno pečo v znamenje zalovanja po očetu, ko jo je spoznal. In takšna je zdaj vstala v njegovem spominu. Ne kakor nevesta, ko je rožna in kipeča v lepoti in zdravju sedela s svati na njegovi strani. Ni ga obiskala kakor žena, vsa vroča in sladka, v divji ljubezni, v blaznih nočeh, razgaljena in svetla kakor poljana belega cvetja, na katerega je lahko dahnila in ga nežno občila bagrena zarja z rdečim, plahim plamenom. Sedaj je zopet zalovala. Sedaj ni ljubila. Mogoče je zalovala za samo seboj, ali za svojim sinom, ki ga je zapustila. In zdaj misli v svoji togi, kdaj naj pride po sina in ga vzame s seboj. Gospodar Andrej je krepko objel svojega sina, v strahu, da ga mu ne vzame mati. Otrok je sakričal in zaklical na pomoč: »Mama!« In gospodar Andrej je vedel, da je mati slišala otrokov klic, nagnil se je k njegovemu obrazu in ga tiho prosil, naj utihne. Sin se je zasmejal, kakor da si je v sveti svoje oblasti in moči.

In zdaj je ležala njegova žena v zadnjih zdihih. Otroka je imela na prsih. Gospodar Andrej je slišal, kaj so tedaj govorile njene oči, kaj se je bleščalo v rosi globini njihovih. Slišal je njene misli in ukaze, in zdaj je vedel, da pride mati takoj po svojega sina, ako bi mu dal takšno mačebo, ki ga ne bi ljubila, ki bi ga česala z železnim glavnikom, ki bi mu pekla iz pepela kruh in mu s peskom nastiljala posteljo. Ljubeznjivo in z materinsko možnostjo je pestoval svojega otroka in v mislih je govoril s svojo ženo in jo prosil, naj mu pusti sina.

Gledal je skozi okno in videl hlapca Boštjana, ki je prišel s polja. Konji so zarezgotali v pozdrav, ko so zapazili svojega gospodarja, in hlapec je stopil k njemu:

»Sedaj pa ne vem več, kam s pšenico. Rž sem vzel iz kozolca, da je napravila prostor pšenici. In pol njive je še na Vzrjah, Kam naj grem z njo?«

Gospodar ga je poslušal brez zanimanja.

»Osem jih ženje. Kam naj bi s pšenico?«

»Kaj si dejal?«

(Konec prihodnjaja.)

zbornici poudarjal, da vlada ne ugo- di vsem zahtevam uradnikov.

Odsek za premembo opravilnika je sklenil, predlagati zbornici, naj sedaj provizorično do konca leta veljavni opravilnik podaljša za eno leto.

Justične razmere in državni osnovni zakon.

Ko je Elsner izdal svoje fer- mane od časa, ko je bil ministrstvo v najbolj kritičnem položaju, so rekli nekateri: Da je Elsner straten nemški nacionalist, je znano, da bo pa ravno v tako kritičnem času begal javnost in delal težkoče navzgor, za tako nespametnega ga nismo imeli. Drugi so sodili, da je pri tako važnem koraku moral postopati sporazumno z višjim pred- sednikom Pitreichom in vrhovnim varuhom zakona in pravice, dr. Hochenburgerjem, pripopanim justičnim ministrom. Po raz- kritju pogojev, pod katerimi je poslednji zopet vstopil v novo minist- stvo, se da sklepati, da Elsner ni delal na svojo pest. Opozicije klerikal- nih poslancev se itak ni bilo bati, ker so v opoziciji! Justični minister je še prekosil Elsnerja. Vrgel je om- nobo v parlament, še predno se je moglo ministrstvo predstaviti. Dauce se ne čudimo nad Elsnerjevim fer- manom, vse je šlo lepo po inštančni poti, kakor je pri justici navada. Naš Volkerat se je obrnil od nemškega Nationalverbanda, poslednji do ju- stičnega ministra z zahtevo, da se pri naših sodiščih razširi in utrdi nemščina tudi kot notranji obvezni jezik. Tako je šlo. Elsner, Pitreich in Hochenburger so kot izvršitelji Nationalverbanda morali vzbogiti in so tudi radi vzbogili, ker so to tudi njihove srčne želje. Glavno delo ju- stične uprave, političnem prve vrste, je germanizacija posebno med Slo- venci, zakonodajska dela počivajo. Pri sestavi novega ministrstva se je jugoslovanska delegacija zopet po- polnoma ignorirala. Nemci lahko vriskajo in se nam rogajo.

Za Elsnerjem je prišel Pit- reich, kateri kakor je poročal »Slov. Narode«, zahteva, da v Novem mestu izvoljena občinska odbornika svetnik Žmavec in pisarniški predstojnik Abram odložita man- date. To je nov atentat na državljans- ke pravice uradništva, kršenje drž. osnovnega zakona l. 1867, ki deloča med drugim: Pred zakonom so vsi državljani enaki, javni uradi so vsem enako dosežni. Vsem državljani- nom, tedaj tudi uradnikom, ki st- anujejo v kaki občini in ondi plačuje- jo davek, gre pravica v obč. zastop- stvo voliti in izvoljenim biti. Vsakdo ima pravico, držeti se zakonitih mej. Svobodno izraziti svoje mnenje. Vsa narodna plemena v državi so enako- pravna in vsako plemo ima nedotak- ljivo pravico svojo narodnost in svoj jezik čuvati in gojiti. Enakopravnost vseh deželnih jezikov v šoli, v uradu in v javnem življenju se priznava od strani države (§ 19.).

Aktivna in pasivna volilna pra- vica v obč. zastop. je politična, v ustavi zajamčena (Drž. sod. 4. aprila 1873, št. 42).

Te zakonite določbe so sicer splošno znane, a zdi se nam umestno in potrebno, da jih večkrat pokličemo v spomin tistim, katerih poklie je in ki so prisegli na to, da bodo spo- štovali in čuvali zakone.

Justična uprava nam navadno ni bila naklonjena, a do sedaj tudi slovenskim sodnikom ni branila vstopiti v občinske zastope, ki se ba- vijo skoro zgolj z gospodarskimi vprašanji. Za tako prepoved tudi ni stvarnih razlogov. Izkušev in miro- ljuben sodnik je zlasti pri občinah na deželi najboljši svetovalec, posredo- vavec in mirovni sodnik v občini. Od sodnika se zahteva, da v svojem okraju nadzoruje vzgojo in vzdrževanje otrok, da organizira sirotinske svete, vnema občine za razna pomož- na in človekoljubna delovanja, za iz- boljševalne zavode za zanemarjene in spridene otroke, da organizuje mirovna sodišča itd., a član občinskega zastopa, kjer najlaglje vzbuja zanimanje občin za človekoljubne naprave, ne sme postati. Imeli smo že mnogo uradnikov in posebno sod- nikov, ki so bili tudi mnogo let obč. odborniki, n. pr. Gandini, Smola, Višnikar, Nosan itd. A zaradi tega jih ni nihče preganjal in gotovo tudi niso bili na škodo dotičnih občin. Ravno zasluge svetnika Žmaveca za mladinsko skrb na Brdu so dobro znane in justična uprava bi mu morala biti hvaležna, ako bi se mu tudi v Novem mestu posrečila taka akci- ja in ako svoj prosti čas in svoje mo- či posveti službi humanitete. A kjer se dela in skrbi samo za germaniza- cijo in klerikalizem, ni mesta za idealno delovanje. Dokler bodo dr. Jeglič in dr. Eger, dr. Šusteršič in Elsner kljunkte držali, bodo Nemci de-

lali kar bodo hoteli, ter svobodno is- rabljali mednarodne klerikalce na germanizatorična delovanja. Vesani smo na samopomoč. Za to pa rabimo zmognih, delavnih in uspešnih uradnikov, ki vestno izpolnjujejo dolžnosti svojega stanu, a pri tem ne satajujejo svojega mišljenja in ne tr- pe, da se z njimi nezakonito postopa. S krivicami in zakonolomstvom si nasprotniki ne bodo utrdili svojega stališča.

Ne vdaјmo se!

Najhujša Jezikovna nasilnost pri koroških sodiščih.

Še pred par leti se je na Koro- škem pri sodiščih, pri katerih je slo- venščina v deželi navadni jezik, raz- pravljalo slovenski ter so še reševali slovenske vloge v slovenskem jeziku. Pred priložno 6 leti pa so začela sodišča na Koroškem reševati slo- venske vloge v nemškem jeziku in je sedaj to že stalna praksa pri vseh sodiščih razven v Železni Kaplji.

Pred priložno 3 leti pa je celo- vski okrajni sodnik dr. Torggler pri razpravi vsled dejstva, da slovenska zastopnika na njegovo zahtevo nista hotela nemški govoriti, dal nastopiti počivanje pravnega postopanja. Oba zastopnika, koncipijenta dr. Fr- lan in dr. Oblak pa sta prišla v disci- plinarno preiskavo, ker na sodnikovo zahtevo nista govorila nemški. Pred pol letom pa je raztegnila koroška odvetniška zbornica disciplinarno preiskavo tudi na oba šefa zgoraj imenovanih koncipijentov na dr. Müllerja in dr. Brejca.

Od te razprave naprej se sedaj pri koroških sodiščih razpravlja nemški (vsaj dokler ta disciplinarni slučaj ne bo ugodno (?) rešen) s prav malimi izjemami v kazenskem postopanju in v civilnem postopanju pri deželnem sodišču v Celovcu.

Samo po sebi umljivo pa so go- vorili slovenski zastopniki s svojimi slovenskimi strankami v sodni dvo- rani vedno le slovenski, četudi se je razpravljalo nemški.

Sedaj pa se je izvršil nov, dose- daj najhujši atentat na slovenski je- zik. — Dne 6. novembra t. l. vršila se je pri e. kr. okrajnem sodišču v Pli- berku razprava Krant ca. Moric; obe stranki, tožnik in toženec sta slo- venska kmeta. Tožnika Janeza Krau- ta, veleposesnika v Bistrici, je zas- topal dr. Gosak, odv. kand. v Celov- cu kot substitut dr. Müllerja.

Med razpravo se je imenovani zastopnik s svojim klijentom infor- miral o toženčevih ugovorih ter je govoril s klijentom, kar se samo po sebi razume, slovenski. Vsled tega je sodnik Czerny pozval dr. Gosaka, da sme govoriti s klijentom samo z njegovim (sodnikovim) izrecnim do- voljenjem ter da mora govoriti z njim v nemškem jeziku. Dr. Gosak se seveda ni uklonil sodnikovi zahte- vi, ki ni utemeljena v zakonu. Nato je v teku razprave sodnik znova stav- ljal prejšnjo zahtevo na zastopnika dr. Gosaka. Ta pa je vstrajal pri svo- jem prejšnjem stališču ter izjavil, da bo govoril s klijentom med raz- pravo, kadarkoli bo sam hotel in sicer vedno le v slovenskem jeziku. Sodnik je nato protokoliral svojo za- htevo napram zastopniku, pristavil odgovor zastopnika ter mu dal ukor, ker se ni uklonil.

To je sedaj najhujši napad na slovenski jezik na Koroškem. S tem se hoče poseči naravnost v sfero, ka- tera sodnji niti po civilnem prav- nem redu ni dostopna. V tem slučaju se bo zgodilo vse od strani priza- detih faktorjev, kar je potrebno, da se pouči sodnika v nekorektnosti postopanja. Brez dvoma je ta nov na- pad v zvezi z novim imenovanjem dotičnega justičnega ministra. O na- daljnem razvoju te zadeve bomo po- ročali.

Italijansko-turška vojna.

S trípoltanskega bojišča.

Bitka pri Derni.

Notranji turški minister je po- slal vsem vilajetom poročilo o zmagi pri Derni. Izgubo Italijanov ceni na 5000 mrtvih.

Italijanska poročila o zadnjih bojih.

Iz Tripolisa poročajo dne 8. t. m. v Rim: Včeraj popoldne so Turki izvršili majhen napad na 8. stotnijo 93. pešpolka, ki je bila poslana na rekonosiranje. Takoj so prišle dru- ge čete na pomoč, ki so sovražnika odbile. Ta je imel 60 mrtvih. Mi smo imeli kakih 15 ranjenih. — O zavzet- ju Homsa so došla sledeča poročila: 23. oktobra zjutraj je odšel oddelek 8. stotniji in 4 topov proti Marghebu, da rekonosira in je končno zasedel Margheb. Sovražnikov napad je bil odbit. Popoldne so se naše čete vrni-

le v Homs. V Marghebu je ostal en- ma en bataljon. Okoli dveh popold- ne je prišel sovražnik zopet pred Margheb. Bilo je okoli 1500 mož, ki so skušali na bataljon obklesiti. In Homs je prišlo 6 stotniji na pomoč. Proti četim zvečer so se sovražnik umaknil, na kar se je cel naš oddelek vrnil v Homs. Italijani so imeli 3 mrtve in 18 ranjenih. Izgube sovraž- nikove znašajo kakih 300 mrtvih in ranjenih. 26. oktobra je okoli 2000 mož napadlo naše čete pred Homsom, katere je popolnoma obkolil. Sovraž- nik je prišel popolnoma blizu naših utrd in streljal prav posebno na na- še topove. Sovražnika so podpirali deloma tudi Arabi, ki so se uprli. Ta upor je bil pa takoj zaduščen. Na- pad je bil proti večeru odbit. Sovraž- nik je imel okoli 400 mrtvih in ra- njenih. Tudi v Derni in Tobruku je prišlo do majhnih spopadov, toda brez izgub.

Kolera.

V Carigrad so došla iz Tripolisa uradna poročila, ki pravijo, da ko- lera tam grozovito razsaja. Slehrni dan je do sedemdeset, večinoma smrtnih slučajev. Italijanov pomrje vsak dan skoraj še enkrat toliko.

Turška zbornica.

Ministrski predsednik je odgo- voril na interpelacijo glede grozo- dejstev Italijanov v Tripolitani. da je turška vlada l. t. m. protestirala pri vevlastih zaradi grozovitosti, ki so pritisnile Italiji neizbrisljivo madež, in zahtevala, naj se napravi konec tem grozovitostim. 3. t. m. je turška vlada zopet protestirala pri signatarnih državah haaske konfe- rence. Minister je konstatiral, da so civilizirani narodi obsodili sovraž- nika. Zbornica je z velikim zadovolj- stvom vzela izjavo na znanje. Posl. Hodja Said je zahteval, naj vlada na legalen način izžene Italijane. Zbor- nica se je na to bavila v navzočnosti celega kabineta z afero posl. Lutfi Fikrija. Ta je obrazložil detajle, ka- ko so ga hoteli aretirati. Vojni mini- ster se je branil in je izjavil, da ni hotel posl. Lutfi Fikrija aretirati, temveč je hotel zahtevati od njega le pojasnila. Nikdar pa ni kršil ustave.

Protestna nota turške vlade.

V protestni noti, ki jo je poslala turška vlada vevlastim proti Anks- siji Tripolitani, izjavlja, da sma- tra aneksijo za ničevno in brez vsakega pomena s pravnega stališča kakor tudi s stališča faktičnih razmer, ker nasprotuje najelementarnejšim načelom mednarodnega prava. Turčija in Italija se nahajata še vedno v po- polnem vojnem stanju. Turčija na- merava svoje suverenitetne pravice čez obe provinci, ki ne morejo zasta- reti in ki niso naprodaj, z orožjem braniti. Poročilo o aneksiji pomenja dvojno formalno kršitev obveznosti glede teritorialne integritete Turči- je, ki jih je prevzela Italija napram vevlastim in turški vladi na podla- gi pogodb, predvsem na podlagi be- rolinske in pariške pogodbe.

Bojkot Italijanov.

Solunski bojkotni komite je ob- javil oklic, v katerem pojasnjuje svo- je stališče napram onim italijanskim podanikom, ki so zdaj pod tujim var- stvom in ki nemoteno izvršujejo svo- je posele, in pozivlja prebivalstvo, naj te italijanske podanike bojkotira. Komite je začel objavljati imena do- tičnih tvrdk, ki so skoraj izključno last Španjolv.

Iz Albanije.

Iz Skoplja poročajo: Vojški krogi so razvili živahno delovanje. Velike množice orožja in municije se razdeljuje med mohamedance. Reserviste bodo vpoklicali. V bližini skopljanskega kolodvora so zgradili veliko poljsko bolnišnico in dobavi- telji za armado so dobili velika na- ročila. V Skoplju se je pojavilo giba- nje proti Mladoturkom, katerih Nemcem prijazno naziranje je po- vzročilo sedanjí težki položaj Turči- je. Na letakih priporočajo prebival- stvu, naj se zbliža z Angleško in Francosko.

Politična kronika.

V ogrskem državnem zboru je sklenjen mir na podlagi sledečih po- gojev: 1. Debata o deputaciji k biv- šemu predsedniku zbornice se opu- sti, ker je brezpredmetna. 2. Za no- vega predsednika voli državni zbor doseadanega podpredsednika Na- vaya. 3. Na dnevni red petkove seje pride proračun za leto 1912. 4. O pra- računu se razpravlja štirikrat o obrambni reformi dvakrat na teden. 5. Opozicija se zaveže, da ne bo moti- la debate ter da bo omogočila rešitev proračuna.

Volilno gibanje na Hrvaškem se je začelo. Ban dr. Tomašič ne bo kan- didiral v I. zagrebškem okraju, mar- voč v Ogulinu. V I. zagrebškem okra- ju bo kandidiral prior Schwindner-

mann. Konferenca zastopnikov stran- ke narodnega zapredka je izrekla hano popolno napredka. Bivši posla- nec grof Kulmer je sklical za večer vse opozicijske stranke na konfe- renco, da se strnejo v velik protivla- dni volilni blok. Edino stranka pra- va ni hotela pristopiti v ta blok.

Portugalski predsednik d'Arri- aga je sprejel demisijo celokupnega portugalskega ministrstva.

Vtacija na Kitajskem je splošna in padec dinastije pričakovati v krat- kem. Včeraj se je odpeljal iz Pekin- ga 100 voz in pravijo, da je to spred- nja kolona ekspedicije, s katero za- pusti dvor svojo prestolico. Tudi Nanking je v rokah revolucionar-jev ter je podkralj razglasil, da se prebivalstvo ne sme upirati revolu- cionarjem. Oboroženo postredovanje vevsil v kitajskem gibanju se bo v kratkem izvršilo. Kakor poroča »Sun«, je Angleška vsem na Kitaj- skem interesiranim vevsilam pred- ložila predlog, da naj sestavijo med- narodno vojsko za varstvo tujih na- selbin na Kitajskem. V Pekingu se boje, da se zaradi hudih spopadov v cesarski rodbini razvije revolucija tudi na dvoru. Del mesta gori. Velik oddelek 20. divizije, ki je bila na pota v Hankav, ni hotel iti naprej in se je obrnil zopet proti Pekingu ter stoji sedaj 5 milj pred mestom. Vojaki se hočejo maščevati nad Mandžuji zara- di umora generala Vu.

Štajersko.

Iz Braslovč. Odsek žalskega So- kola v Braslovčah ima 12. t. m. ob 3. popoldne svoj občni zbor v gostilni Vrankovič. Prosimo, da se naši so- mišljeniki udeleže v obilnem številu občnega zbora.

Iz Maribora. Mariborska Ciril- Metodova moška podružnica je v ne- deljo, dne 5. t. m. priredila v mali dvorani Narodnega doma prvi za- bavní večer. Malo zabavnih večerov je med mariborskimi Slovenci bilo tako dobro obiskanih, kakor je bil ta večer. Mala dvorana je bila natlače- no polna in razvila se je res neprisi- ljena, prav domača zabava, katero je še spopolnjeval spored: Nastopil je kvartet v pesmih Rosenberg: »San«, Adamič: »Vasovalec« in Gro- zdov: »Zdravica«. Dvoje citre in ce- tre na lok s komadom »Dekletu« in »V kostanjem logu« in »Ti edina« z klavirjem, navadne citre in citre na lok. Gdč. Brandlovi sta igrali četverorodno Raff: »Tarentelle«. Gospa Vokova in g. Voglar sta igra- la citre, g. Bauerle pa citre na lok. Mnogo smeha je vzbudil šaljivi tro- spev z klavirjem: »Sodnijska obrav- nava« in pa kupletu g. Voglarja, ki je kot blagajnik podružnice imel v rokah vse rezižo. Po končanem spo- redu se je pričel ples. — Zeleti bi bi- lo, da bi podružnica Ciril-Methodova priredila večkrat take večere svo- jim članom in posebno hvalevredno je, da je bila vstopnina tako nizka, komaj 30 v. S tem se omogoči pristop nižjim slojem in želeti bi bilo prav resno, da bi se poskušalo privabiti na take zabavne večere občinstva iz vseh slojev. Tako delo bi rodilo bo- gat sad, ker bi se drug drugega spo- znali in sprijaznili. Kakovost suknje naj tu v ogroženem mestu ne igra nikake vloge, ozira naj se samo na slovenske duše. Na svidenje torej kmalu na drugem zabavnem večeru.

Koroško.

Sirov postajni restavrater v Področici. Znani nemški zagrzeneec, postajni restavrater Götz v Področici, se je zopet enkrat pokazal v pra- vi luči. Predvčeršnjim je prišel v njegovo restavratorjo na kolodvoru, tako poroča »Arbeiterwille« — slo- venski delavec Urbas, ki je uslužben pri oskrbnístvu posestev Liechten- steinovih. Zahteval je slovenski liter- češ, da mu ne da pijače, ker je Ur- bas pijan. Urbas je godrnjaje odšel. Takoj za njim je skočil Götz, pograbi- ló težko okovano palico in začel Ur- basa za restavratorjo neusmiljeno pre- tepati. Psoval ga je z vsemi, le takim zagrzenecem lastnimi psokvami. Ko je Urbas padel, ga je še vedno tolkel s palico in suval z nogami, in to sa- mo zaradi tega, ker je Urbas sloven- sko govoril. Nad takim početjem se zgražajo celo treznejši nemški listi. Urbas je dobil težke poškodbe po ce- lem telesu, posebno nevaren pa je udarec čez oko, vsled katerega bo Urbas bržkotne oslepel. Urbasa so odpeljali v celovško bolnišnico.

Nesreča na celovški cestni želez- nici. Na cesti proti Šentvidu se je sprlašil konj pešestnika Andreja Ju- rčiča pred vozom električne cestne železnice. Potegnil je voz preko ceste. Električni voz je trčil vanj ter pre- vrgel konja in voz v cestni graben. Jurčič je ostal nepoškodovan, zahte- va pa od uprave železnice za konja in voz 800 kroat odškodnine.

Primorsko.

Zupanstvo trga Kobarid nam naznanja: Navadno smo imeli tržni dan v ponedeljek po zahvaljenici, ka- tera je bila prvo nedeljo po sv. Mar- tinu; letos se pa pri tukajšnji farni cerkvi in vsi okolici oznani zahva- ljenica dve nedelji pred adventom, t. j. 19. novembra, torej se vrši običaj- ni tržni dan 20. novembra.

Avstrijski parniki v laški službi. Iz Trsta poročajo, da je najela laška vojna uprava en parnik Austro- Amerikane, ki bo prevažal živila iz Trsta v Tripolis. Za prvo pošiljatev v Tripolis je pripravljeno tudi nad 4000 hl vina.

Zagonetna smrt. V ponedeljek zjutraj so našli na stopnicah stano- vanja Franca Färderja na cesti della Mura v Trstu mrtvo Färderjevo že- no Marijo. Färder je bil prejšnji večer s svojo soprogo v gostilni in sta šla oba že precej pozno dobre volje skupaj domov. Zdravnik je konstatir- al kratkotalo pri Färderjevi smrti in po pretečenem roku mrličev so jo pokopali. Sedaj pa se je razširila po mestu govorica, da je Färder svojo soprogo s pomočjo svoje ljubice Gi- zele Maecher, ki je pri njih stanova- la, zanalasč opijanil in zavratno umo- ril. Oba osumljena so večerj aretir- ali. Truplo pokojne Färderjeve bo- do v svrhu natančne preiskave izko- pali.

Sreča nesreči. V torek zjutraj je zgrabil stroj nekega tovrnega vlaka v prosti luki železniškega de- laveca Josipa Krapeža v trenutku, ko je hotel ta prekorati tir. Stroje- vodja je nesrečo zapazil in ustavil vlak že skoro na 20 m. Mislili so, da bodo našli Krapeža popolnoma raz- trganega med kolesjem. Toda Krape- ža je vrgel stroj po sredi tira med tračnice in ga vlek pod sabo, ne da bi ta prišel pod kolesa. Dobil je sa- mo malenkostne poškodbe na čelu in je bil še popolnoma pri zavesti, ko so ga potegnili izpod stroja.

Pretep v mlinski sobi. Včeraj so se zbrali ob mrtvaškem odru neke ženske v Rocolu domači fantje k običajnemu čuvanju mrliča. Kakor je že večkrat imela ta navada slabe posledice, tako se je zgodilo tudi tu- kaj. Fantje so se kot običajno napili in končno stegli. Med pretepom je dobil neki Ivan Lozar dve smrtno- varni rani z nožem.

Požar na parniku. Včeraj popold- ne je izbruhnil ogenj na parniku »Austro-Americane« »Maria«, ki je vsidrana ob Franc Jožefovem pom-olu. Ogenj je nastal v skladišču za volno in se hitro razširil po celim skladiščnem prostoru. Ker je pihala med požarjem huda burja, ki je ga- senje silno otežkočila, je bila nevar- nost, da se vname tudi strojnica in se razlete kotli. Po večernem napor- nem delu se je končno posrežilo ogenj udušiti. Kako je nastal ogenj, še ni znano. Škoda je velika, vendar se še ne more ceniti, ker se ne ve ko- liko blaga v skladišču je poškodova- nega.

Mestni uslužbenci v Pulju žu- gajo s stavko. Pred kratkim se je zglasila pri županu v Pulju deputa- cija mestnih uslužbencev in mu izro- čila prošnjo, da bi se mestnim usluž- bencem izboljšale plače. Ker niso do- bili uslužbenci še sedaj nobenega od- govora, so priredili shod, na kate- rem so sklenili, da stopijo v stavko, če se njih prošnja ne reši ugodno pri prihodnji seji občinskega sveta, ki se vrši jutri zvečer.

Izobraževalno-politični tečaj

se otvori prihodnji torek. Za razu- mevanje sestavljenega javnega živ- ljenja v sedanosti, za vsako politič- no delo je danes nujno potreba znanstvenega teoretičnega temelja. Vabimo vljudno k priglasitvi vse one, ki stremijo tudi v teh vpraša- njih po globljšem poznavanju in na- predku. Pričakujemo, da storijo kra-jevna politična društva v Ljubljani in v okolici svojo dolžnost: brez stro- kovne politične naobrazbe ni prave- ga naraščaja za odbore in brez teh je izključeno podrobno in smoteno po- litično delo v okrajih. Na delo, pora- bite priliko! Podrobna pojasnila da- je in sprejema priglasitve tajništvo narodno-napredne stranke, Wolfova ulica št. 10.

Dnevne vesti.

+ Klerikalno kavalirstvo. Dr. Krek je eden tistih mož, ki ne opaža celega pragozda v obeh političnih svojih prijateljev, pač pa opaža brun v obeh političnih svojih neprijate- ljev. Na ta brun se potem veda, kot prerok Jeremija na Jeruzalemske po- drtje, ter pretaka kar cele reke so- za nad popačenostjo in lažnjivostjo slovenskega napredništva. Zada- jo dni je vzel pod svoje solze dr. Tav- čarja in popal je cele prve stran

»Slovenec«, češ, dr. Tavčar je vsoga kriv, in lažljivost bo napredno stranko prav kmalu pojedla do zadnje kosti. — Nekaj odgovora torej ne bo odveč! Predvsem kratka pripomba: če bo lažljivost, obrekovanje in hudobija na Kranjskem kako stranko pojedla, potem nam bodi dovoljeno, dvomiti, da bo to ravno napredna stranka, ali pa vsaj samo napredna stranka! Pri tem radi priznamo, da se vodi politični boj na Kranjskem dostikrat v žalostni obliki. V dotični dirki pa klerikalni listi ne zaostajajo, pač pa so vselej in povsod za nekaj konjskih nosov pred naprednimi glasili. Pa kako ne bodi drugače, če so še celo pastirski listi pri ti dirki dosegli zelo znamenit rekord. Članek »Slovenec« je torej opravičen, da joka, krivično pa je od njega, da spušča ploho svojega jokanja zgolj le na našo stranko, ne pa tudi na stranko, koje delavni sobojevnik je on sam! Tam ima dela na vseh voglih in v vseh kotli! Vse, kar govore, kar pišejo, in še celo kar mislijo dr. Krek in njegovi politični tovariši, nosi na sebi pečat nezdrave pretiranosti in pa silne občutnosti, ki ni v nikakem razmerju z njihovim lastnim obnašanjem. Kavalirstva zahtevajo pri drugih, sami pa prisegajo na polno in roboto gorjačo! Vzemimo slučaj dr. Lampeta! Pri čestnem zakonu imajo poslanci Ljubljane sveto dolžnost, braniti svoje volilce in njihove župe. Če bi tega ne storili, bi bili ti poslanci mevže, kakor bi se izrazil dr. Krek. Jasno je, da se besedilo deželnoobdorskega dopisa — naj ga je spisal ta ali oni — s kojim se je vlada prosila za sankcijo, ne ujema z besedilom zadnjega vladnega dopisa. »Slovenec« vprašamo, čemu teh besedil od besede do besede ne ponatisne? Potem bi tudi čitateljem tega lista bilo jasno, da se ti besedili razlikujeta, kakor se razlikuje število 2 od števila 4. Dr. Tavčar je dr. Lampetu predbacival, da je vlado mistificiral, če ji je kaj takega zatrjeval, kar je obseženo v vladnem dopisu. Dr. Lampe je to očitano takoj lahko v stran potisnil, ako je z možato besedo izrazil, da pri vladi kaj takega ni govoril. Te možate besede pa do danes še nismo čuli. Pač pa je prevzel dr. Zajec dokaz, s katerim je imel dokazati, da je število 2 toliko, kakor število 4. K takemu dokazu pa je potrebna divja rabulistika, kakor je — in zato naj daje hvalo bogu! — dr. Zajec nima v svoji naravi. Zato-rej je bil dr. Zajec najslabši zagovornik — ne pa deželni odbornik! — v ti aferi. Pri tem ostanemo! Sicer si pa oglejmo g. dr. Lampeta, kakor on sam sope in diha! Ni še dolgo, ko je na javnem shodu z avtoriteto deželnega odbornika trdil, da je prejšnji deželni odbor nepostavno dvignil 1.000.000 K, v namenu, da je s tem usposobil neko banko, da je mogla financirati »Ljubljansko kreditno banko«. Ta nastop g. dr. Lampeta je prozoren: dr. Tavčarju, ki je bil član prejšnjega deželnega odbora in je bil ves čas, kar obstaja »Ljubljanska kreditna banka«, član njenega upravnega sveta, hotel je dr. Lampe pritiskati sramotni pečat na čelo, da je deželni odborništvu na umazan način zlorabljal na korist Kreditni banki. Dr. Lampetu se je pogojno očitala politična nelojalnost, on sam pa je dr. Tavčarju brezpogojno očital osebno nepoštenost. Ni treba omenjati, da dr. Lampe omenjene neresnice dosega še ni preklical, in da se tudi dr. Zajec radi tega v deželnem odboru čisto nič razburjal ni. — Tako izgleda klerikalno kavalirstvo. — K a v a l i r.

+ Na dan z zapisnikom! »Slovenec« še vedno skuša oprati svojega zamorčaka Lampeta s tem, da blati in napada dr. Tavčarja, češ, da se laže, ko trdi, da deželni odbor ni nikdar sklenil, da se bo pri razdeljevanju podpor v slučajih § 18. novega deželnega cestnega zakona prav posebno oziral na ljubljansko mestno občino. Seveda kriči se lahko, blati in napada tudi, toda dokazati kaj, to je težje. Zato se navadno zgodi, da tisti, ki ne more ničesar dokazati, najbolj vpije in kriči, ker misli s kričanjem prikriti nedostajanje argumentov. Tudi klerikalci in »Slovenec« delajo sedaj tako, ko se gre za to, da bi dokazali, da je deželni odbor res sklenil, da se ima pri novem čestnem zakonu posebno ozirati na potrebe in želje ljubljanske občine. Spričo tega bi bilo pač brezplodno z njimi še nadalje polemizirati. Zato pravimo: Ako je klerikalni zagovor resničen, potem na dan z zapisnikom tiste seje, v kateri je deželni odbor sklenil, da se ima pri dobrotah novega cestnega zakona posebno ozirati na ljubljano! Na dan s tem zapisnikom, priložite ga dobesedno v »Slovenec«, ako ga imate! Čemu slepomišljetje, ako imate neovrgljive dokaze v rokah?! Če pa tega zapisnika nimate in to je tako gotovo, kakor amen v očenašu, potem pa priobčite dobesedno v »Slovenec« tisto vlogo, s katero ste predložili novi čestni zakon vladi v sankcijo! Na dan s to vlogo in naj jo je napisal Peter ali Pavel, v javnost ž njo, da se

ves svet prepriča, »ake je res deželni odbor prevzel v tej vlogi kako obveznost glede Ljubljane! Dr. Zajec in dr. Lampe, ki se sedaj po »Slovenec« tako širokoustita in operirata z lažnjivo, ojuščajo se in stopita z omo vlogo pred javnost, da bo vedela, kje je resnica in poštenost, kje pa laž in zavijanje. Na noge, junaka, da nas streta v prah! Dva dni bomo čakali, da se odzoveva našemu pozivu. Ako pa po preteku dveh dni ne bo v »Slovenec« priobčen niti zapisnik, niti vloga, potem bo vedel ves svet, koliko je bila ura! Torej! Mi čakamo in zavračamo v naprej vsak izgovor na kako nebulozno uradno tajnost!

+ Kdo je v sladkornem kartelu? Ko se je nedavno tega razpravljalo o splošno vladajoči draginji in ko so napredni slovenski listi trdili, da je te draginje v prvi vrsti kriva brezvestna poliuka takozvanih veleagrarcev, je »Slovenec« skušal to trditve izpodbiti tudi s tem, da je mnogo kriv draginje tudi sladkorni kartel, a da se proti temu nihče ne upa nastopiti, ker so baje v tem kartelu sami svobodomisleci. Takrat je »Slovenec« tudi proglasil vse člane tega sladkornega kartela za oduhu in roparje. Seveda takrat škofovo glasilo ni vedelo, da so v tem kartelu sami njegovi najožji somišljeniki, prepričani klerikalci od glave do pete, proti katerim bi si sicer ne upal črhnuti niti besedice, ako bi mu tudi jezik iztrgali iz ust. Poglejmo sedaj člane sladkornega kartela, ki jih je blagovolilo dr. Šusteršičevo glasilo krstiti s tako ljubeznimi imeni! Evo jih! Knez Schwarzenberg, knez Liechtenstein, knez Lobkowitz, knez Thun, knez Paar, knez Kinsky, knez Salm, knez Auersperg, knez Blücher, g r o f A e h r e n t h a l, g r o f S y l v a - T a r o u c a, g r o f S c h i l l e, g r o f H e r b e r s t e i n, nadvojvoda Friderik in sladkorne tovarne Svolenoves in Smiršice, ki sta laste in kr. privatnega in rodbinskega zaklada. — Ali se »Slovenec« ne ježe laske, ko sliši imena vseh teh dostojanstvenikov, pred katerimi se sicer valja v prahu na trebuhu, katere pa je v svoji neodpustljivi nevednosti tako nespoštljivo razžalil! In še posebej — grof Aehrenthal, minister zunanjih del, s katerim je »Slovenec« do najnovejšega časa živel v najdebelejšem prijateljstvu, pa grof Sylva-Tarouca, ta opetovani predsednik najrazličnejših katoliških shodov, sveta pomagalka, bojimo se, da ne bodo e. kr. katoliškemu »Slovenec« zavreli možgani...

+ Nov Elsnerjev ukaz. Gospodu predsedniku deželnega sodišča Elsnerju nemška žilica ne da miru. Sedaj se je spravil na slovenska imena ljubljanskih ulic ter ukazal, da se morajo v vseh sodnih aktih, ki so sestavljeni v nemškem jeziku, rabiti nemška ulična imena. Ali je znano g. predsedniku Elsnerju, da nemška ulična imena v Ljubljani sploh ne obstoje več, marveč da so uradno veljavna samo slovenska imena? Ali ve Elsner kot sodnik, da je o stvari samoslovenskih uličnih imen izrekla svojo razsodbo tudi že najvišja instanca — upravno sodišče? In če mu je vse to znano, kako more on kot sodnik, ki je v prvi vrsti poklican uvaževati razsodbe sodišč, na tako nedopusten način ignorirati položaj, ki ga je ustvarila prav razsodba upravnega sodišča?

+ Značajan in neustrašen sodnik. V prvih časih ustavne dobe so bili slovenski, narodni čuteči uradniki bele vrane. Trpeti so morali mnogo pod pritiskom nemškega birokratizma, ki se zopet širi in šopiri. Pritisk je bil hud zlasti ob času volitev. Spominjamo na leto 1877, ko so bile splošne deželnoobdorske volitve »na Kranjskem ter so v kmetijskih občinah prvokrat zmagali Slovenci na vsej črti. Slovenski uradniki so se večinoma udali vsaj toliko, da so se zadržali volitve. Izjemo je delal tedanji sodni adjunkt dr. S k o f i č i v Kostanjevici, poznejši okrajni sodnik in Elsnerjev predstojnik v Škofji Loki. Volil je narodno po svojem prepričanju. Ako se ne motimo, sta bila nasprotna kandidata Martin Hotschevar in Peter Grasselli. Na ovdob okrajnega glavarja v Krškem, češ, da je dr. Skofič volil narodnega kandidata in celo zaviral agitiral, je prišel Skofič v disciplinarno preiskavo. Poslednji, ki je bil splošno znan kot odličen jurist in izboren sodnik, ni ničesar tajil, ampak odločno trdil, da ima po zakonu pravico po svojem prepričanju voliti, da mu v Avstriji tega nihče prepovedati ne more in da bode vselej tako volil, kakor misli, da je prav. Pri disciplinarni razpravi v Gradcu je predlagal drž. pravdnik, da se Skofič zaradi tega hudodelstva odstavi iz službe, sodišče pa ga je obdodilo, da bode premeščen na svoje stroške na Gorenje Štajersko (Leoben). V sled pritožbe Skofiča ga je disciplinarni senat pri najvišjem sodišču soglasno popolnoma oprostil ter onostrežen utemeljil s tem, da ima vsak državljan, tedaj tudi uradnik, nezgodobitno pravico, se posluževati aktivne in pasivne volilne pravice in da na tem tudi ne trpi njegov ugled, ako to sto-

ri. Dr. Skofiča po tej aferi njegovi šefi niso več vpraševali, kako budo volil. Naj bode blagi mož drugim v izgled!

+ Iz št. Ruperta. V nedeljo, dne 5. t. m., je bil tu volilni shod za bodoče občinske volitve. Dva naša poslance sta prišla in vendar nam ni bila dana čast slišati njih modrosti. V svoji nevednosti je Štrajhar hotel celo značajnemu, naprednemu županu na pobalinski način zabraniti vstop. Prišlo je tudi veliko domačinov-veljakov, ker pa slove kot naprednjaki, jih niso pustili na shod. Ravnali so proti zakonu, krivično, kakor je navada klerikalcev. Zabranili so s silo opravičenim, neodvisnim posestnikom pristop na javen shod s tem, da so zaklenili vrata. Žalostno in sramotno za S. L. S., da nje poslanci nimajo poguma govoriti javno, ampak pri nas namo še za krepko zapahnjene vrati, kjer lahko farbarjo bukve backe. Kdor je poštenjak, lahko mirno nastopa povsod in vsakdo ga lahko posluša. Hinavcem pa velja piščalka, katero bodele dobro pomnili. Tako odločnega nastopa niso pričakovali klerikalni zmaji. Vaših hudobnih groženj se ne ustrašimo in odjenjali ne bomo pred, dokler ne staremo zmagajo glave.

+ Za jecljavce. Graški zavod za odpravo jecljanja, ki deluje po neki posebni metodi in je imel že dobre uspehe, priredi tudi v Ljubljani tečaj. Kdor se za to zrima naj se oglasi v soboto, dne 11. novembra od 9. do 12. in od 4. do 7. ure ali pa v nedeljo 12. novembra od 9. do 1. ure v hotelu »pri Sloncu«.

Sedemnajstletni čuk ubijalec šestdesetletnega moža. V soboto zvečer je pod Šinkovim turnom pri Selu, občina Vodice 17letni Špenkec Anton s kolo ubil 60letnega vzdržnega, miroljubnega in dobrega moža Andreja Podgorška. Špenkecov fant je član tamošnjega katoliškega izobraževalnega društva. V gostilni pri županu se je še malo pred ubojem hvalil, da ga bo češ: »Meni vest ne pripusti, jaz ga moram naklofati.« Vzrok za ta uboj je iskati v hudobiji in popolni izprijenosti Špenkovega Tončka, ki so ga tudi že v nedeljo poteka, ko je doigral v Katoliškem domu »Sv. Cito« aretirali in s kolo na rami odvedli v zapor v Kamnik.

Surovi pretepači. V soboto zvečer je pil med domačimi fanti v neki gostilni na Trati pri Škofji Loki tudi od vojakov došli domači fant France Starman. Ko se je Starman, ki je sicer dober fant, onijal, je postal siten, začel je razbijati steklenice in iskal prepira. Stepel se je končno z nekimi sopivcem. Toda vmes so posegli ostali fantje in Starmana, ki je bil že zelo pijan, zlepa spravili iz gostilne. Starmanu pa se je to zdelo za malo, šel je domov vzel vile, da se maščuje nad svojimi tovariši. Počakal jih je pri prvi čuvajnici od kolodvora proti Ljubljani in jih tam napadel. Toda maščevanje se mu je slabo obneslo. Pač je zabodel enega z vilami v roko, ta pa mu je iztrgal vile, na kar so padli njegovi spremljevalci po Starmanu. Starman je dobil več občutnih sunkov in nekaj vbojiljav z nožem, izmed katerih je najbolj nevaren prerez na obrazu, ki mu je rnil tudi oko. Starman je prišel še sam domov, vendar pa je čez noč tako oslabil, da so ga morali peljati v nedeljo dopoldne v bolnišnico v Ljubljano. Starman bo sicer okreval, vendar pa bo ta njegov nepremišljeni korak imel trajne posledice, ker bo izgrabil oko.

»O avstrijski šolski politiki« predava v soboto, 11. t. m. v Čitalnici v Kranju odvetniški kandidat g. L e a r n t L o t r i č. Pričetek ob polu 9. zvečer. Predavanje priredi »Akademijac«.

Iz Košane. Na dopis v »Slovenec« z dne 3. t. m. št. 252 bodi povedano g. dopisniku, da se volilci niso ravnali po nasvetu g. župnika, pač pa po svoji lastni volji. Ako bi se bili ravnali po nasvetu g. župnika, ne bi bila voljena I. Magajna, M. Ambrožič in tudi več drugih odbornikov ne bi bilo izvoljenih. Da g. župniku ne ugaja Magajna iz Buj in Ambrožič iz Nove Sušice in tudi več drugih odbornikov, katerih dopisnik ne imenuje, je umevno. G. Magajna je neodvisen posestnik, ki živi od svojega posestva in dela njegovih pridnih rok. Trdi vedno kar je prav, uklanja se ne nobenemu, pri ljudstvu ima zaupanje, dokaz: kjer je že mnogokrat izvoljen v občinski odbor. Glede drugega, M. Ambrožiča je ravno isto, da je neustrašljiv, vedno pripravljen v pomoč našega siromašnega ljudstva v zagovoru in dejanju. Dokaz, da mu ljudstvo zaupa je, da opravlja že mnogo let več častnih služb. Ako je M. Ambrožič omenil glede podpore deželnega odbora in omenil milijone, vzete na posodo za v pomoč kmetijstvu itd., ni s tem deželnemu odboru nič zabavljalo. Zakaj vas, g. dopisnik, ni bilo pri tisti seji in bi bili predlagali govor M. Ambrožiča, da bi se bil zapisal v sejni zapisnik, kakor ste ome-

nili, da je škoda, da se ni zapisal? Nadalje gospod dopisnik povejte nam, katere ljudi vi mislite, da bodo popolnoma po nedolžnem kaznovani. Mogoče na tiste katoliške može, kateri so pooblastili falsificirali?

Nesreča. Ko je peljal 4. t. m. 64 let stari Jože Celin, »Matičič« iz Kutezevega h. št. 14, občine Jablanica, iz gozda les, padel je tako nesrečno pod konje, da ga je predno je bilo mogoče ustaviti voz, prijelo predno kolo in ga pritisnilo s tako silo, da je vesled zadobljenih poškodb na mestu umrl. Pokojni bil je še fant.

Elektroradiograf »Ideal«. Le danes se še vidi prekrasna drama »Ciganska kri«. Vsi posetniki kinematografa »Ideal« so z zadovoljnimi izrazi zapustili predstave in splošno se govori, da je to res fino, lep film, in da se res izplača ogledati si ga. Kdor je že videl Asto Nielsem igrati v kaki vlogi, gotovo ne zamudi te predstave. — Jutri specialni večer z lepimi slikami.

Mesto k poroki v zapor. 29letna služkinja Marija Darovčeva iz Straže na Dolenskem je imela že nekaj mesecev sem s 25letnim pekovskim pomočnikom Jožefom Moharjem iz Rake pri Krškem ljubavno razmerje. Proti svojemu izvoljencu in tudi proti drugim ljudem se je hvalila, da ima 2000 K denarja in faktično kazala na to vsoto se glasečo hrušično knjžico. Darovčeva je bila v službi pri nekem potniku v Gosposki ulici in je dne 11. m. m. službo popustila, češ, da se bo poročila. Nabaviša si je za poroko razne obleke in tudi v neki gostilni deponovala denar za ženitvansko pojedino. Minuli teden je izstopil tudi njen ženin iz dela in sta se skupaj odpeljala v Celovce počivat njenega brata, ki služi pri 17. pešpotku na ženitovanje. Malo pred tem je nek usnjak ovadil, da mu je zmanjkalo v teku pol leta 3000 K. Tatvino je izvrševala njegova 12letna hčerka ter dajala denar ravno te starosti hčerki onega, pri kateremu je Darovčeva služila. Le-ta je znala potnikovo hčerko tako nase pridobiti, da ji je ves ta denar izdajala. Pred odhodom iz službe je deklica Darovčevi podarila še 3 bankovce po 100 K, ta pa ji je za spomin kupila denarnico ter ji dala v njo 23 K. Med tem, ko se je parček odpeljal v Celovce, je tukajšnja policija brzojavno obvestila celovško, katera jih ni mogla prijeti, ker sta se bila odpeljala že zopet v Ljubljano. Ko sta prishla slemkaj, ju je na kolodvoru službojuči stražnik Kržan z veseljem sprejel in odvedel v zapor. Pri nevesti so našli bankovce za 50 K, uhane, razne igle, prstane in dr., ženin pa je imel 210 K in 73 v, denarja, kakor tudi razne dragocenosti. Pri hišni raziskavi je policija našla mnogo finnega perila, obleke in raznih drugih potrebščin. A našla se je tudi, kar je glavno, hranilnična knjžica z vlogo 2880 K. Konfiskovala je tudi več sukna in baržna, katerega sta si bila nakupila za ukradeni denar. Po izvršeni predpreiskavi, je policija bogato nevesto izročila deželnemu sodišču, kjer pričakuje nadaljnje usode.

Ukraden voziček. Pred kratkem je bil posestniku Ivanu Cankarju ukraden izpod kozoleca v Dobrunjah 20 K vreden samotež voziček. Ko je prišel Cankar predčerašnjem v Ljubljano, je naletel na svoj voziček pri neki branjevki. Le-ta je izpovedala, da ji ga je prodala znana peškarica Marija Piškuričeva, katero je policija še isti dan izsledila in izročila okrajnemu sodišču.

Nesreča v rudniku. Včeraj je padel v zagorskem rudniku 5 m globoko rudar Jožef Jurkovek ter si pri padcu polomil rebra. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

Cvetje v jeseni. Prijatelj našega lista nam poroča, da cvete na Krasu, v vasi Gornji Zemon, občine Jablanica, vključno pozni jeseni divji kostanj. Pač izvanreden slučaj. — Ravnotako nam je poslala prijateljica iz št. Vida vejico cvetoče jablane.

Kolo ukradeno je bilo snoči v Kolodvorski ulici trgovskemu potniku g. Antonu Strnadu. Kolo je »Styria« prostega teka, črno pleskano, kolesi imate pa znotraj zelene obroče ter je vredno 100 K. Tovarniška številka je 89046, policijska pa 454 in sicer črna na belem polju.

Priporočljiv krojač. Delavec Alojzij Martinčič je naročil pri krojaškem pomočniku Francetu Pažonu obleko in mu dal nanjo 16 K predujema. Ko je Pažon denar dobil, jo je takoj neznanu kam odkuril. Delavsko gibanje. Včeraj so se z južnega kolodvora odpeljali v Ameriko 4 Hrvati, nazaj jih je prišlo pa 70.

Izgubljeno in najdeno. Ga. Rozalija Suličeva je izgubila bankovce za 10 K. — Ga. Jerica Sitarjeva je našla srednjo vsoto denarja. — Na Dvornem nasipu je najden škap, katerega dobi lastnica na magistratu. — Marija Grlenova je izgubila v robcu zavilih 23 K.

V »Narodni kavarni« koncertira vsaki večer elitna dunajska damska

godba R. H. Dietrich. Ensemble svira, kar najizborneje, ter je imel že priliko, koncertirati pred Nj. Veličanstvom cesarjem Fran Josipom I., nadvojvodom Evgenom, Ferdinandom, kraljem Leopoldom Belgijskim, kraljico Margerito, dalje v Monte Carlu, na svetovni razstavi v Rimu itd.

Društvena naznanila.

Sokolski večer »Sokola I.« se vrši v soboto dne 11. novembra v »Mestnem Domu«. Spored večeru je sledeči: 1. a) Sokolska koračnica. b) Waldteufel Emil: »Ljubezen in mladec.« c) Händel: »Largo«. 2. a) Petras: »Sramežljiva Suzana«, valček po motivi istoimenske operete. b) Wagner Richard: Walterjeva hvalna pesem iz »Mojsterski pevci Norimberški«. c) Kalman: Serenada iz operete »Jesenski manevri«. (Svira orkester »Sokola I.« 3. Skupine, 30 telovadcev »Sokola I.« 4. a) Strauss J.: »Netopir«, velika fantazija. b) Vidmar: »Našim fantom«, koračnica. (Svira orkester »Sokola I.« 5. Vrhunška prosta vaja, francoski način br. Vidmar. 6. a) Eilenberg: V gozdni koračnici, karakterna slika. b) Lehar Franc: »Ciganska ljubav«, valček iz istoimenske operete. c) Linke Paul: »Iz daljnih krajev je ljubav.« (Ork. »Sokola I.« 7. Albin Srečko: Dvospev iz operete »Baron Trenk«. 8. Jakel Anton: »Regiment po cesti gre«, koračnica. 9. Lehar Franc: »Jaz in Ti«, četverspev iz operete »Ločena ženica«. 10. Lehar Franc: »Oj te ženske«, sedmerospev iz operete »Vesela vdovica«. 11. Jakel Anton: »Našim rojakom«, koračnica. 12. Ples. — Pri plesu svira celotni orkester »Sokola I.« — Začetek ob 8. zvečer. — Vstopnina 60 vin. — K obilni udeležbi vjudne vabi odbor. — Ker je spored res izbran in povsem odgovarja zahtevam kulturnih in naprednosti, ker je vstopnina le 60 vin. in ker bo Martinovemu večeru primernopravdobo preskrbljeno tudi za poskočno veselo, se opravičeno nadejamo, da bo udeležba prav obilna. Člane »Sokola I.« pa še posebej pozivljamo, da v krogu svojih prijateljev vzbudijo potrebno zanimanje za društvo v splošnem, za sobotno prireditve posebej.

Slovensko obrtno društvo v Ljubljani priredi jutri v petek ob 8. uri zvečer na keglijšču hotel »Ilirija« važen sestanek za svoje člane in povabljen osebe. Opozorjamo ljubljanske obrtnike na omenjeni sestanek, da se ga polnoštevilno udeležijo in da se zaeno bolj zanimajo za svoje stanovske interese. Društvo namerava v zimski dobi prirediti več takih sestankov s predavanjem o raznih obrtnih zadevah spojeno s zabavnim delom itd. Na tem sestanku bode poleg drugih točk tudi razgovor radi vpisa obrtnih podjetij v trgovinski register po členu 19. trgovinskega zakonika in po § 7. uvodnega zakona k temu zakoniku.

Ustanovitev deželne zadrage knjigovozov v Ljubljani. Po inicijativni deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug se vrši v nedeljo, dne 12. novembra popoldan ob 3. uri v restavraciji pri »Starem Rimljanu« na Rimski cesti sestanek vseh knjigovozov na Kranjskem v svrhu ustanovitve strokovne zadrage s sedežem v Ljubljani. Ker se bode razpravljalo o sestavi zadrughih pravil zlasti glede zadrughne pristojbine, vpisnine in oprostitine vajencev in drugih določb zadrughih pravil, se želi, da se vsi knjigovozni na Kranjskem tega sestanka udeležijo.

Martinov večer priredi Čitalnica v Šiški, kakor običajno vsako leto, v nedeljo, dne 12. novembra. Na sporedu je petje, godba, ples, Martinova goska, pokušnja novega vina itd. Kdor se torej hoče v nedeljo zvečer dobro zabavati v prijatni in veseli družbi, ob godbi in petju, pri časi dobrega vina, naj pride v nedeljo zvečer na Martinov večer Čitalnice v Šiški.

Prosveta.

Iz gledališke pisarne. Danes opereta »Cigan baron« (za par-abonente). — V soboto opera B. Smetana »Prodana nevesta« (za nepar-abonente). — V nedeljo popoldne ob 3. prvič kot popoldanska predstava Gilbertova vesela opereta »Sramežljiva Suzana« pri zelo nizkih cenah. Predstava se vrši izven abonementa; za lože nepar. — V nedeljo zvečer ob polu 8. se igra prvič izvirna narodna pravljica »Kralj Matjaž« (za par-abonente). G. Jakob Špicar je našemu občinstvu že znan kot dramatičar Sketove povesti »Miklova Zala«, ki se je igrala prvič tudi na našem odru z lepim uspehom. Špicarjeva narodna pravljica »Kralj Matjaž« je ljudska igra, pisana torej za narod in rodoljubne kroge, ki poznajo politične in socialne razmere med koroškimi Slovenci. Špicar je živel dolga leta med Korošci ter je zanje najmarljiveje deloval kot igralec in režiser slovenskih drama-

ličnih predstav. Pravljuje imajo v koroškem slovenskem kmetu trdne korenine, in hrepenenje teh Slovencev po večji narodni svobodi in narodnih pravicah je izrazil Spiccar v pravljicnem delu »Kralja Matjaža«. Vsa igra je pisana nekako v slogu Kajeta Tyla in F. Raimunda; realnost in pravljica se razvijata vzporedno ter se prepletata. V tej ljudski igri nastopa ves dramski ansambl, ter je igra najlepše opremljena. Dejanje se vrši najprej v kraljestvu Usode, potem v gori Peči, kjer spi vojska slovenskega kralja Matjaža ter v slovenski koroški vasi, kjer žive potujočenci in zvesti rodoljubni skupaj. Seveda v tej simbolični igri je zastopan tudi humor, ter nastopajo razni tipi iz koroškega ljudstva.

Umetnost.

Za komorni koncert Ševčikovskega kvarteta, ki se vrši v nedeljo, 12. novembra ob pol 8. uri zvečer v dvorani »Mestnega doma«, opozarjamo ljubljansko koncertno občinstvo, da se prodajajo vstopnice za ta večer v trafiki g. Jerice Dolenčeve v Prešernovi ulici.

Izpred sodišča.

Kazenske razprave pred okrajnim sodiščem.

Oražem se pere. V času volilnega boja v Mostah — bilo je v ponedeljek 23. oktobra — se je zbralo v Černetovi gostilni v Mostah precej gostov. Govorilo se je vse navskriž seveda le o bodoči volitvi in razni agitatorji so si skušali pridobiti volilcev na vse mogoče načine. Posebno vsiljivi so bili biriči sedanjega gerenta klerikalnega Oražma. Nagovarjali so tudi gostilničarja Černeta, da bi jim tlačanil, toda ta jim je pa odločno izjavil: »Kaj bom volil Oražma, nam bo še to zapravljal kar imamo, saj je itak dosti manjka!« Oražem je seveda to priliklo izrazil in Černeta tožil. Obdolžil ga je, da Černe ni izrekel samo nezaupnice njegovemu bodočnemu gospodarstvu, ki je še v obliki, marveč, da mu je očitil, da je občno kot gerent že za veliko ogojufal. Černe je ostal pri svoji trditvi. Oražem pa je ponudil velikodušno spravo, samo malo predraga je bila. Zahteval je 100 K za Vincencijevo družbo, preklic v treh časnikih in seveda kar mogoče visoko označene stroške njegovega klerikalnega zastopnika. Ker Černe ni bil zadovoljen s takim odruštvom se je Oražem tudi v tem oziru začel pogajati, — ker bi menda le rad spravil celo zadevo iz lepa s sveta — in se končno zadovoljil s tem, da plača Černe 10 K za Vincencijevo družbo, 10 K za družbo za mladinsko oskrb, stroške in preklic. Černe pa v svesti si, da Oražem niti tega ne zasluži, je prošil za obravnavo. Sodnik je zaslusal dve pričiki pa ni mogoče druga potrditi, kot to, da je oče Černe izjavil, da nebo nikdar volil Oražma. Govorilo se je pa še tudi nekaj o občinskem gospodarstvu, ki je res silno zanemarjeno, vendar pa noben navzočih ni mogel potrditi očitanja gojufije. Da pa je gerent Oražem občinski voz v Mostah tako zavrnil, da bo treba energičnih in odločnih ter odkritih mož, da ga spravijo v pravi tir in rešijo občane občutne škode, je pa obče znana stvar. Zato pa je postal Oražem tudi tako občutljiv, da reagira na vsako opravičeno kritiko in hoče oprati svoje v pre mnogih slučajih dokazano nepravilno postopanje s sodnimi obsodbami. Ker se sodnik o krivdi Černetovi ni mogel prepričati, je obravnavo preložil, da zaslisi še druge priče, ki bodo povedale še marsikaj več, kot pa pričakuje klerikalni paša v Mostah, gerent Oražem.

Pirc contra Plut. Prejeli smo naslednje pismo: Cenjenemu uredništvu »Slov. Naroda«. V ozir na poročilo v današnji številki »Slov. Naroda« o sodnijskih obravnavah med mano in g. Pircem, si dovoljujem opozoriti vas na dejstvo, da sem pri obravnavi proti g. Pircu izrecno naglasil, da gg. Moharja in Kralja do samih volitev v Sp. Šiški sploh poznal nisem in da sem z njima prvič govoril še po končanem volilnem aktu, da je torej absolutno izključeno, da bi se na imenovanja gospoda sploh obračal v kakršnibodi zadevi. Kadi tega je g. Pirc tudi podal častno izjavo. Sicer pa niti to ni resnično, da bi se kdaj obračal na »Vodnika« za kako »pomoč«, nasprotno, odklonil sem honoriranje dopisov, ki jih je pošiljal g. Pirc po intencijah društva »Vodnik«, ker sem stal na čisto pravilnem stališču, da storim dovolj za napredno stvar, ako odprem stolpe svojega lista narodno-napredni organizaciji v Sp. Šiški in več ni mogel od mene — z ozirom na razmere, v katerih se nahajam — nihče niti zahtevati. To priznavajo tudi merodajni krogi v Sp. Šiški, s katerimi se nahajamo slej kot prej v prijateljskih odnosih. Prosim, da

bi cenj. uredništvo priobčilo te moje vrstice kot dopolnilo svojemu sicer objektivnemu poročilu. Z odličnim spoštovanjem, Milan Plut, lastnik in glavni urednik »Jutra«.

Kazenske obravnave pred okrajnim sodiščem.

Spat ga je podil. Več mizarskih pomočnikov iz Vižmarjev je prišlo v Stanežice, kjer so v Zaletelovi žganjekuhariji popivali in prepevali, kar je domače fante tem bolj jezilo, ker so imeli v vasi mrliča. Fanta Anton Sone in Franc Cerar, oba mizarja v Stanežicah, sta prišla gonit Vižmarce spat. Ti so se nekoliko obotavljali, končno pa le odšli. Sone in Cerar sta jim sledila, dohitela sta Vižmarca Frana Čermarka, kateremu je Sone svoj nož globoko zasadil v hrbet. Obdolženec skuša utajiti dejanje in hoče krivdo zvaliti na tovariša Cerarja. A pod prisego za pričavo zaslišani fant Mohar je izpovedal, da mu je Sone druga dan kazal še krvavi tolminski nož, in pristavil, da mu je celo klino v hrbet porinil. Sone je potem na Zaletelovem vrtu še poškodoval nekaj miz in stolov in nekaj sadnih dreves. Obsojen je bil na deset mesecev težke ječe.

Prepir zaradi meje. Valentin Zarnik, posestnik iz Suhodola, se je jezil na bajtarijo Jožefa Avguštinca, ker je domneval, da ta, ker je bil mejaš, rije v njegov svet. Po kratkem besedovanju je pograbil Zarnik motiko in z njo Avguštinca večkrat udaril po rokah ter mu prizadejal težke poškodbe. Obdolženec pa, ki skesano priznava svojo krivdo in se izgovarja na svojo veliko razburjenost, je bil obsojen na pet mesecev težke ječe.

Za prodajalca gramofonov se je ponudil 20 let stari bivši trgovski sodnik Avguštin Geyer (tukajšnje mu trgovcu Alojziju Rasbergerju, kateremu je tudi izročil dva gramofona s potrebnimi vred. v vrednosti 190 K. Ta gramofona je pa Geyer pod vrednostno ceno prodal in duar zapravljal. Alojziju Nova k, trgovski sodnik, se je dal tudi od obdolženca opehariti za 47 K. Tudi temu je obdolženec prodal en gramofon, katerega pa Novak nikdar videl ni. Geyer je bil zaradi teh sleparij obsojen na 4 mesece ječe.

Surov sin. Janez Javornik, posestnik v Jerovi vasi, se s svojo materjo Elizabeto, ki ima pri njem dosmrtno hrano in stanovanje, prav slabo razume. Tudi njegova žena ne mara tašče. Prepri so bili na dnevnem redu. Nelega dne je obdolženec otrok pošiljal obdolženčeve matere ponesnaži. Na njeno opazko, da hoče imeti snažno posteljo, je skočil Javornik na materno posteljo in jo potepal, nato spehal mater pred hišo in jo parkrat s pestjo po obrazu udaril, da je padla Obdolženec taji, da bi bil mater tepel, le v toliko priznava, da jo je za krilo potegnil. Sodišče mu je za to pripoznalo en mesec ječe.

Razne stvari.

* Ljubavna zaloigra. V dunajskem Praturu se je odigrala včeraj krvava ljubavna drama. Sluga južno-nemške paroplovne družbe Hollans je zabolod svojo ljubico, 16letno Juliano Florschitz z bodalom v prsi ter nato sam sebe smrtil. Dekle je težko ranjeno. Vzrok — ljubosumnost.

* Zaklad v samostanu. Berliner Tageblatt poroča iz Lizbone: Nočnega čuvaja, ki je stražil konfiscirani dominikanski samostan Barro, je ponoči neki neznanec napadel in ranil. Čuvaj je na to ustrelil napadalca. Konstatirali so, da je bil napadalec dominikanec. Menihi so zakopali v samostanu velike zaklade, ki so vredni baje štiri milijone. Menihi so poskusili ponoči polagoma odnesti zaklade. Kje so zakopani, vlada ne ve.

* Eksercicije za častnike. Častnikom avstrijske armade pripravljajo veliko veselje. Gotovim krogom se zdi življenje naših častnikov pregrešno, vsled česar se jih mora spraviti zopet na pravo pot. Vojaški vikar dr. Bjelek je izdal na vse poveljnikke okrožnico s sledečo vsebino: »Vsled višjega ukaza se stavlja vprašanje, ali so poveljništva zadovoljna, da imajo jezuitski duhovniki za podrejene jim častnike duhovne eksercicije na način, kakor jih imajo srednješoleci.« Tako bo naša armada oborožena zoper telesne in — duševne sovražnike.

* Znanenje poslednje pariške mode je, kakor poroča »Kölnische Zeitung« — opica. Najbolj moderna je kozuhovina opic, toda tudi drugi predmeti, kakor obeski, držala palice in dežnikov, glavice igel za klobuke so okrašene z opicami.

* Diamant za steklenim očesom. V Trapeuntu so pred kratkim okradli trgovino francoskega juvelirja Charles Boulterja. Med ukradenimi stvarmi je bil tudi diamant v velikosti oreha. Policiji se je posrečilo dobiti nekatere tatove in tudi del ukradenih stvari. Diamanta pa niso mogli dobiti. Pred par dnevi je pa

nastal med nekim policistom in nekim Turkom, ki je imel stekleno oko, prepri, iz katerega se je razvil pretep. Pri tem je pa Turku ispadlo stekleno oko, obenem pa tudi ukradeni diamant, ki je bil za očesom skrit.

* Eksplozija plina. V Švabskem Gmuntu je ponoči 7. t. m. v hiši tovarnarja Zieglerja eksplodiral plin. Pri tem so smrtno ponesrečili 3 najstarejši tovarnarjevi sinovi v starosti 19 do 23 let. Oče je bil težko ranjen, 14letna hči se je pa nekoliko opekla.

* Morilec Toman je osumljen še drugega umora. Pred dvema letoma je bil namreč posestnik Švenda, ko je sedel pri mizi, skozi okno ustreljen. Ze takrat so Tomana kot morilca dolžili, vendar so morali pa preiskavo zaradi pomanjkanja dokazov ustaviti.

* Tifus v Ivovski okolici. V Ivovski okolici je izbruhnil tifus. V zadnjem tednu so prinesli v bolnico 87 bolnikov. Med deželnim odborom in magistratom je nastal prepri, ker magistrat noče na povelje deželnega odbora zgraditi izolirnih barak.

* Velika nesreča v rudniku. V rudniku Primrose pri Johannsburgu je bilo vsled potresa 200 delavcev zasutih. Z reševalnim delom se ni moglo pričeti, ker se boje zopetnih sunov, ki bi bili nevarni za reševalce. Blizu rudnika je na tisoče sorodnikov, ki objokujejo ponesrečence. Najbrže ne bodo niti enega rešili.

* Ljudske restavracije. V mestu Curih je leta 1893 ustanovila neka občekoristna družba osem velikih restavracij, v katerih se dobiva po stalnih cenah od 40 ets. do 150 franka vsak dan izborno pripravljeno kosilo. Alkohola se v teh restavracijah ne toči. Največ zahtevajo gosti ceneh kosil, ki obstoja iz mesa, juhe, sočivja in prikuhe. Kolik je obisk teh restavracij, je razvidno iz tega, da znaša skupniček povprečno nad 4000 frankov dnevno ter se pri tem celo dobro zasluži, kajti v prvem desetletju je prihranila uprava nad pol milijona frankov. Te ljudske restavracije so okusno urejene. V velikih zračnih dvoranah, ki so izborno razsvetljene in ventilirane, vlada največja snažnost. V Londonu je družba »Lyons and Co.« ki vodi v največjem slogu vse polno ljudskih restavracij brez alkohola, ki prinašajo 32% dividendo. Tudi drugod po velikih mestih so velike restavracije, v katerih se dobi za cenen denar dobro in zadostno hrano. Seveda je to mogoče le vsled velikega števila gostov. Drugod zopet imajo, s takimi restavracijami združene čitalnice ali knjižnice, kjer si more delavec ob prostem času razvedriti tudi duha.

* Določitev časa pri starih Egipčanih. Kako so stari Egipčani v takozvani predgrški dobi določali čas, je bilo še do nedavna povsem nejasno in učenjaki so o tem zamogli le domnevati; šele potom raziskav v novjšem času se je dalo določanje časa nekoliko natančneje dognati, tako, da je sedaj ponekoliko znano o načinu, po katerem so sinovi Faraonov določali svoje ure. To se je pa doseglo potom dveh malih aparatov ali orodij, katere sta bila svoječasno last sina nekega egipčanskega princa. To orodje je izdelano iz dveh ozkih desk, kateri sta spojeni po posebni preozki in po držaju, ki je izdelan iz slonove kosti. Na tem držaju je privezana daljša nit s posebno utežo. Da so ti primitivni aparati služili edino le astronomičnemu namenu, je razvidno iz napisov, kateri so na obeh deskah. Tudi dejstvo, da so v stari egipčanski pisavi označene »ure« z natančno sliko držaja na omenjenem aparatu, nam dokazuje, da so oni oparat rabili stari Egipčani za merjenje časa, oziroma ur. Čas so dognali tako, da sta morali vedno dve osebi skupno delovati s pomočjo omenjenega aparata: ena se je bavila z vizirjem, druga pa z utežjo. Obe osebi sta se postavili v gotovi razdalji ena proti drugi tako, da sta obe enako stali in sicer eden na severu, drugi pa na jugu. Oni, ki je stal na jugu, je dejal vizir na oko, nakar je pustil utež z visoko povzdignjeno roko viseti pred seboj, tako, da so prišle zarezca, nit uteži in polarna zvezda (tako se je vršila meritev časa po noči) in ravno črto z njegovim temenom ali glavom. Ako je potem oni, ki je stal na severu, namestil svoj aparat tako, da je utežna nit bila v ravni črti s temenom onega, ki je stal na jugu, potem je lahko opazoval, katere zvezde je šla oni čas skozi meridijan dotičnega kraja. Tudi ako ob času meritve ni bila kaka velika zvezda, katero je vsako poznal, na meridijanu ali poldnevniku, bilo je vendarle mogoče na ta način določiti vsako nočno uro, kajti stari Egipčani so imeli natančno izdelane imenike onih zvezd, katere so stale ob pričetku vsake nočne ure na meridijanu tega ali onega kraja. Ko so dognali tako zvezdo, so enostavno ime dotične zvezde poiskali v imeniku in tako se dognali, vsako nočno uro. Seveda sta bili za tako delo vedno dve osebi s dvema aparatom potrebni. Ti aparati so bili v rabi v starem Egiptu kakih 600 let pred

Kristusovim rojstvom, toda sedaj so se našli še starejši aparati, kateri so bili istotam v rabi 1400 let pred Kristusovim rojstvom in s katerimi se je določal nočni čas po načinu, kateri pa še ni natančno preiskan.

Resolucija ameriških Slovencev proti avstrijski vladi.

Sprejeli smo v objavo to-le resolucijo:

Mi tukaj, v So. Chicago, Illinois, Združenih držav Severne Amerike na 11. konvenciji K. S. K. Enote zbrani delegati, zastopajoč nad 11.500 ameriških Slovencev, izražamo svoje ogorčenje nad počenjanjem avstrijske vlade, katere je edinega konzula Slovencev v Severni Ameriki dr. Švegelja, zaradi tega odpoklicala, ker se je predrznil ob priliki na čast rojstnega dne avstrijskega cesarja (dne 18. avgusta) v Winnipegu, Canada, prirejenega banketa v svojem govoru naglašati, da imajo slovenski narodi bodočnost in da so Slovenci bili tisti, ki so s svojimi mišicami v okolici Pittsburgha naredili največ milijonarjev. — Ker je poloficijelna »Frankfurter Zeitung« v svojem članku z dne 20. septembra 1910 poprijela to zadevo, je očitvidno, da je avstrijska vlada, ker se je nemški konzul Cartens v Winnipegu, Canada, čez gori omenjeni govor pritožil, odpoklicala dr. Švegelja le zato, da je zahteval nemškega Mihelja ugodila. Sklenilo se je, da se pošlje prepis te resolucije avstrijskemu ministru za njih zadev, avstrijskemu poslaniku v London in vodjem liberalne in klerikalne stranke v Ljubljani. Sklenjeno v So. Chihag: Illinois, 12. oktobra leta 1911.

Telefonska in brzajavna poročila.

Napredna zmaga v Dolenji vasi

Dolenja vas pri Ribnici, 9. novembra. Vzhe nečuvnemu klerikalnemu terorizmu in pritisku je pri dašnjih občinskih volitvah zmagala napredna samostojna kmetijska stranka v vseh treh razredih in v treh podobčinah. — Živel zavedni volilci!

Kartel med »Grazer Tagblattem« in »Slovencom«.

Dunaj, 9. novembra. Nemško nacionalni poslanci, zlasti oni iz alpskih dežel, se ponašajo v parlamentu z eksemplari »Grazer Tagblatta« ter opozarjajo na članek »Eine slovensche Stimme«. To so znana izvajanja »Slovenca« o slovenskih sodnih uradnikih. — Nemški nacionalci opozarjajo vodilne kroge na ta članek, ter poudarjajo, kako medle in frivolne so pritožbe slovenskih naprednih poslancev nad sodnimi razmerami na Slovenskem, s katerimi je na Kranjskem vladajoča stranka baje popolnoma zadovoljna. Nemški nacionalci, zlasti oni iz alpskih dežel, namestno opozoriti justičnega ministra Hoehenburgerja, da naj vporabi ta članek, ko se bo danes branil zaradi raznih očitaj, češ, da je njegovo postopanje nemško - nacionalno politično. Hoehenburger naj se sklicuje na ta članek, ki je pisan popolnoma v smislu S. L. S. Današnji »Grazer Tagblatt« se zaletava tudi v poslanca dr. Ravniharja, ki baje lansira v naš list krivočne članke. Ne dostavlja pa niti enega dokaza, s katerim bi svoje trditve podkrepil. »Grazer Tagblatt« in »Slovenec« sta očitvidno stopila v kartelsko zvezo.

Državni zbor.

Dunaj, 9. novembra. V današnji seji državnega zbora se je nadaljevala proračunska debata, h kateri je govoril Ukrajinec Vasilko, nato češki Nemeč Rafael Pacher ter končno češki narodni socijalec Klofač.

Dunaj, 9. novembra. V današnji seji državnega zbora je govoril tudi nemški radikalec Pacher.

Interpelacija dr. Ravniharja.

Dunaj, 9. novembra. V današnji seji državnega zbora je interpeliral poslanec dr. Ravnihar zaradi krivičnosti in pristranskega postopanja kranjskega deželnega šolskega sveta proti učitelju Antonu Grmeku.

Počtariko vprašanje.

Dunaj, 9. novembra. Danes dopoldne se je vršila seja odseka za poštne nastavljenec, v kateri je govoril o poštarikem vprašanju referent poslanec Voja. Debata se je vršila o vprašanju ali je priznati poštarjem in poštnim upraviteljem uradniški značaj ter v katere plačilne razrede naj se uvrste. Referent je zahteval od vlade, da naj točno precizira svoje stališče, da bo mogel potem komite priti do konkretnih sklepov.

Petrolejski kartel.

Dunaj, 9. novembra. Tu se je ustanovil petrolejski kartel kot za-

druga z omejeno zavezo z imenom: »Prodajalno društvo petrolejskih produktov«.

Raspad nemškega Nationalverbanda.

Dunaj, 9. novembra. V seji nemškega Nationalverbanda je prišlo do zelo burnih prizorov. Nemški radikaleci hočejo razbiti Nationalverband in v slučaju, da se jim to ne posreči, izstopiti iz zveze.

Proti italijanski fakulteti.

Dunaj, 9. novembra. Socijalni demokrati pozivljajo z lepaki na veliko demonstracijsko zborovanje proti italijanski fakulteti na Dunaju, ki naj se vrši v rotovzu. Govorili bodo poslanci Pollauf, Schnieff, Waber in Wedra.

Vodja hrvatske seljačke stranke Stjepan Radić — umorjen?

Dunaj, 9. novembra. Semkaj je došla vest, da je bil danes na povelje bana dr. Nikole pl. Tomašića umorjen vodja hrvatske seljačke stranke Stjepan Radić. (Ta vest je v tej obliki malo verjetna. Da bi se bil pa ban Radić rad iznebil, to je gotovo. Saj je Radić po svojem zaupniku poučidil bogato stipendijo, njegovemu bratu, dr. Ante Radiću, pa masno službo za slučaj, ako Stjepan Radić vsaj za eno leto zapusti Hrvatsko in odpotuje kam v Južne Ameriko. Opomba uredništva. Glede stvari smo se informirali v Zagrebu in sprejeli to le brzajavno obvestilo):

Zagreb, 9. novembra ob 3. popoldne. Vodje seljačke stranke Stjepana Radića ni v Zagrebu. Včeraj ga je iskala policija z čestitim namenom, da bi ga aretirala, a ga ni našla. Domneva se, da je pobegnil v inozemstvo. Vest o njegovem umoru ni resnična.

Zagreb, 9. novembra. V političnih krogih so mnenja, da se bo pričela doba splošnih persekucij in nasilstv. Pričakuje se, da bo aretiranih več najučinknejših vodij hrvatsko-srbske koalicije.

Situacija na Ogrskem.

Budimpešta, 9. novembra. Listi se bavijo s situacijo, ki je nastala vsled sporazuma vladnih strank in opozicije, ter izražajo nado, da bo nastopil sedaj na Ogrskem trajni mir. V državnem zboru bo danes izvoljen za predsednika Ludvig Navay. Jutri se vrše volitve dveh podpredsednikov. V ponedeljek prične zbornica s proračunsko debato. V nedeljo bo sprejet ministrski predsednik Khuen od cesarja v posebni avdijenci, ter mu bo poročal o situaciji in priporočal nekatere izpremembe v predlogih glede brambne reforme. Te izpremembe se tiejo v prvi vrsti vprašanja podčastnikov, potem pa tudi vprašanja finančialnega pokritja in vprašanja grbov in emblemov. Izpremembe so tedaj popolnoma v smislu devetorice. Pod temi pogoji je mogoča gladka rešitev ogrske krize.

Budimpešta, 9. novembra. Poslanec Navay je bil danes z 227 glasovi izvoljen za predsednika ogrskega državnega zbora.

Hmelj.

Norimberk, 9. novembra. 350, 300 neizpremenjeno, mirno trdno.

Italijansko-turška vojna.

Pariz, 9. novembra. Iz Djerne poročajo, da se med italijanskim vojaštvom kolera vedno bolj širi. K temu prihaja tudi še legar. Vsak dan se vrše mali boji. Italijani so začeli zopet zasediti zunanje utrdbne mesta Tripolisa. Dobili so novih 3000 mož in pričakujejo še nadaljnjih 3000. Turška artilerija strelja vsak dan v mesto in pričakujejo Turki v kratkem 10.000 Arabcev iz Feza. Nekaj dni sem dežuje po celi Tripolitani.

Amerikanci zapuščajo Tripolis.

Berolin, 9. novembra. Ameriška vlada je naročila svojim podanikom v Tripolisu, da naj zapuste mesto. Ameriški podaniki so se vkrcali na vojno ladjo »Chester«.

Italijani v Tripolisu.

Berolin, 9. novembra. Vojni poročevalci »Morgenpost« poroča, da se je položaj Italijanov nekoliko zboljšal, ter da imajo sedaj v Tripolisu zbranih 35.000 mož. Italijanske izgube pa so višje, kakor to priznavajo oficijalna poročila. Po njegovem računu so Italijani izgubili 2000 mož. Med vojaštvom vlada kolera. Včeraj je umrl nad 100 mož.

Pariz, 9. novembra. »Agence Havas« poroča, da se je izjavil general Caneva, da bodo sedaj Italijani počasi prodirali proti jugu do oaze Zara, ki je zbirališče Turkov in Arabcev. Po zimi hoče nato nadaljevati ekpedicijo v notranost in upa, da bo spomladi zavzel celo Tripolitani.

Berolin, 9. novembra. Poročevalci »Berliner Tageblatt« poroča, da so Italijani v njegovi odsotnosti vdrli v njegovo hišo, razbili pohištvo in mu ukradli mnogo dragocanih arabskih manuskriptov.

Kmetička pisarna narodno-napredne stranke.

Vodstvo narodno - napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmetičko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravne zadeve. — Pisarna bo poslovala za sedaj le pismeno in vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinarso znamko za odgovor ako se želi odgovor v priporočenem pismu pa 35 vinarso znamko (na: Kmetičko pisarno narodno-napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10. Ob sebi nmevno je da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetiskim županstvom.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

V času okrovanja.

Povsod, kjer je treba, da se moči nekoliko zvečajo, torej posebno za časa okrovanja po prestani bolezni, se je obnesla

Scottova emulzija

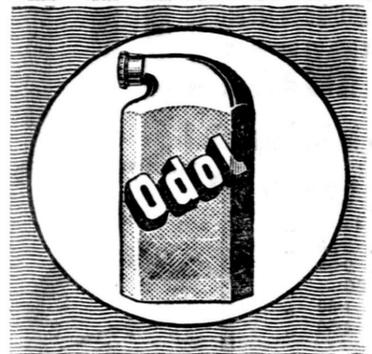

že večkrat in sijajno. Scottova emulzija, ki je že sama na sebi bogata na rednih snoveh, napravljena istočasno tek, kar je glavna stvar. Pritem je Scottova emulzija čisto lahko prebavljiva in tako okusna, da jo odrasli kakor otroci jako radi uživajo in dobro prenašajo.

Pri nakupu zahtevajte izrecno Scottovo emulzijo. Znamka »Scott« je, ki je vplejana že čez 35 let in lamči na dobro kakovost in učinkovitost. Cena izvirni steklenici 2 K 80. Dobi se v vsaki lekarni.

Mnenje gospoda dr. M. Bratova
Eski - Djumaja.
Gospod J. Serravallo
Trst.
Podal sem Vaš preparat Serravallova kina - vino z železom slabotni bolnici z bolečinami v ustih in ki je težko stala na nogah in ni imela teka. Z uporabo štirih buteljk Serravallovega kina - vina z železom se je ona popolnoma popravila in sedaj se dobro počuti.

Eski - Dumaja, 26. oktobra 1909.
Dr. M. Bratov.

Najboljša ustna voda sveta.

Umri so v Ljubljani:

Dne 8. novembra: Sestra Columba Lenart, usmiljenka, 26 let, Radcekega cesta 11.

Borzna poročila.

Ljubljanska
„Kreditna banka v Ljubljani“.
Uradni kurzi dunajske borze 8. novembra 1911.

Maloznačajni papirji.	Denarni	Blagovni
4% majeva renta	91-90	92-10
4 1/2% srebrna renta	95-05	95-25
4% avstr. kronska renta	91-80	92—
4% ogr.	90-70	90-90
4% kranjsko deželno posojilo	89-80	90-80
4% k. o. češke dež. banke	96-75	97-75
Srečke.		
Srečke iz 1. 1860 %	441—	453—
„ „ 1864 „	609—	621—
„ „ ilirke	306—	318—
„ „ zemeljske I. izdaje	300—	308—
„ „ II.	278—	284—
„ „ ogrske hipotekne	255-50	261-50
„ „ dun. komunalne	514—	524—
„ „ avstr. kreditne	512—	522—
„ „ ljubljanske	85—	92—
„ „ avstr. rdeč. križa	79-75	85-75
„ „ ogr.	53-25	59-25
„ „ bazilika	39-90	43-90
„ „ turške	237-25	240-25
Gotilno.		
Ljubljanske kreditne banke	474—	476—
Avstr. kreditnega zavoda	640-25	650-25
Dunajske bančne družbe	542-75	543-75
Južne železnice	110-75	111-75
Državne železnice	732—	733—
Alpine-Montan	826—	827—
Češke sladkorne družbe	311—	313—
Zivnostenske banke	280—	281—
Valute.		
Cekini	11-35	11-37
Marke	117-75	117-95
Franki	96-24	96-32
Lire	94-95	95-15
Rubliji	255—	255-75

Meteorološko poročilo.

Novemb.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperat. t. v. C.	Vetrovi	Nebe
8.	8. pop.	739.9	8.4	sl. vzhod	oblačno
9.	9. z.	739.0	6.4	sl. zah.	—
9.	7. z.	737.4	1.8	brezvetr.	megla

Srednja večerjavna temperatura 6.6°, norm. 5.4°. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Osmoletno izšče instrukcije

Poučuje tudi za hrano. — Ponudbe pod „Dijak“, na upravništvu »Slov. Naroda«. 3792

Stanovanje v vili

5 minut od glavne pošte, v prisojni legi in z lepim vrtom, 3 sobe in velika predsoba, kopalna soba, pritlikline, električna razsvetljava, 3786

se odda za februarjev termin. Kje, pove upravništvu »Slov. Naroda«.

Diamantni prstan - Viktorija

v pravem double slatu, puncirano slato čez srebrno prevlečeno, K 290, udelan v pristno novo zlato K 5—, v 14 karatsko zlato K 9—, v pristno srebro K 120, v poslačeno K 140, je dosedaj najboljšo nadomestilo za pristne briljantne prstane. Kot mera sadostuje katek papirja. Raspisilja po povestili če se denar naprej pošlje c. in kr. dvorni dobavitelj Jan Konrad, Most št. 148, Lelike. Bogato ilustriran 40 sliki na zahtevno gratis in franko.

Več gostilniških prostorov

v mestu s pohištvom ali brez pohišstva se išče v najem. Sprejme se tudi gostilna na račun. Ponudbe na mestno posredovalnico za delo in stanovanja. 3796

Naročila za
visitnice
sprejema
Narodna tiskarna
in
Narodna knjigarna

V Ljubljani, ob najbolj prometni cesti se proda lepa, nova enonadstropna hiša
z dobro gostilno in trgovino. Veliki gostilniški prostori, krasen gostilniški in velik zelenjadni vrt. Plačilni pogoji zelo ugodni. 3800
Vprašanja pod šifro: „Trgovska hiša“ na uprav. »Slov. Naroda«.

Lepo stanovanje

s 4 sobami in pritliklinami v I. nadst. je za februarjev termin na Bietweisovi cesti za oddati. Vpraša se 3794

v stavni pisarni Filipa Supančiča, Šubičeva ul. 5.

Večji mlin na Kranjskem išče zastopnika

za Ljubljano in celo Kranjsko proti primerni kavelji, ki bi imel tudi zalogo v Ljubljani. Ponudbe pod „zastopnik“ na uprav. »Slov. Naroda«. 3791

Oženjen

hišnik

obenem pisarniški sluga in skladiščnik se sprejme proti prostem stanovanju in kurjavi, nadaljna plača po dogovoru. Osebna predstava pri V. Scagnettiju, Cesta na Rudolfovo železnico 16, tovarniški kontoar. Reflektuje se samo na neoporečne, razumne, zdrave in delavne osebe. 3799

Jecljavci!

S posebno zahvalo Vam naznanjam, da se čudim uspehom Vašega zdravilnega načina, ki sem jih opazil pri svojem nečaku Melhiorju Michelagu. Niste samo v kratkem času zdravljenja naučili mojega nečaka prijetno zvenečega govorjenja, nego ste mu tudi vdihnili trdno voljo, da tudi v naši nenavzočnosti pravilno govori, tako da sem prepričan o popolnem ozdravljenju te hude govornilne napake. Naj bi Vaš dobrodelni zavod tudi v bodoče obdržal najboljši sloves ter dobre uspehe v dobrobit na tej napaki trpečega človeka. 3789

GRADEC, 18. septembra 1911.
Martin Zupanc.

Prijave za zdravilni tečaj v Ljubljani se sprejemajo v soboto, 11. novembra od 9.—12. in od 4. 7. ter v nedeljo, 12. nov. od 9.—1. v hotelu pri Slonu v Ljubljani.

Graški zavod za zdravljenje izgovora.

Proda se posestvo

v lepem kraju, tik okr. ceste blizu poličanskega kolodvora. Obstoji iz novozidane in z opeko krite hiše s 3 sobami, kuhinjo in kletjo. Hiša je pripravna tudi za krmarski obrt in v za to pripravljenem kraju. Gospodarsko poslopje je zidano in z opeko krito obstoji iz hleva, velike vinske kleti in velikega prostora za vozove. Zraven hiše je vrt. Svinjski hlevi obstojijo iz 7 svinjakov in ene drvarnice, zraven hiše sta dva vodnjaka z dobro pitno vodo. Njive, travniki, so vsi blizu doma in v dobrem stanju, na enem travniku je okoli 60 mladih dreves vsajenih, same lepe vrste, redi 10—12 glav živine in do 70 svinj. Gozd je precej velik in v njem veliko stavbnega lesa. 3797
Več pove Janex Vodopivec, posestnik v Studoncih 6, pri Poličanah, Štajersko.

Jurist

z večmesečno sodno prakso išče meseča kot odvečni kandidati ali notarni kandidati. Ponudbe pod „Jurist“ na uprav. »Slov. Naroda«. 3788

Narodna kavarna.

Svetovnoznan, priljubljena elitna dunajska damska kapela

R. H. Dietrich koncertuje vsak večer.

Začetek ob 9. uri zvečer. — Vstop prost. Slavnemu občinstvu in rodoljubom z dežele se priporoča za obilen obisk 3795

Trgovci in trgovski pomočniki pozor

V prijaznem in prometnem trgu na najlepšem prostoru v sredi trga se odda dobro idoča in veče let obstoječa

trgovina

z mešanim blagom v najem pod zelo ugodnimi pogoji. Le resne dopise na upravništvu »Slovenskega Naroda« pod šifro „Krasni lokali“. 3742

Jedilni krompir 4737

belomesnat, v rumenih oblicah 10.000 kg K 660—, Jedilni krompir, rožnik 10.000 kg K 730—, Jedilni krompir, modri rožnik 10.000 kg K 620—, Debele zaljuzne glave, bele 10.000 kg K 700—, oziroma po vsakokratnih najnižjih dnevnih cenah iz našega ogrskega nakladališča, naloženo à la rinfusa ali v vrečah, ki jih računamo po lasini cen. Poleg tega dobavljamo česen čebulo in semensko čebulico, najljepši delikatensi med n papriko, za katere pridelke na željo radi postrežemo s specialnimi ponudbami. Ker krompir in zelje dobavljamo z različnih postaj, si pridružujemo, da stavimo ponudbo ranko dohoditvena postaja. Dobavljamo samo izbran, krompir. Pogoji: Pol denarja naprej, ostanek po povzetju. Prva segediaska kmetijska družba I. Szegediner Landw. Gen.) Szeged, Ogrsko.

Naznanilo.

Naznanjam slav. občinstvu in cenj. svojim naročnikom, da sem se preselil na Dunajsko cesto št. 52.

Zahvaljujem se za dosedanje naklonjenost in se priporočam za še nadaljna naročila za sobno slikarstvo in slikanje napisov in k temu spadajoča dela.

IVAN ŠTRUKELJ
slikar. 3790

Razpis službe.

Pril c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani se razpisuje mesto elektrotehnika.

Prosilci za to mesto, za katero se zahteva starost pod 34 let, telesno sposobnost, avstrijsko državljanstvo, neoporečnost, znanje obeh deželnih jezikov, večletna elektrotehnična praksa s teoretičnim predznanjem, naj predlože svoje lastnorčno pisane in po zakonu kolkovane prošnje najpozneje do 10. decembra 1911 tukajšnjemu uradu.

- Prošnje je opremiti z naslednjimi dokumenti:
- 1.) Izkaz starosti (krstni list, rojstni list) eventualno tudi poročni list.
 - 2.) Domovinski list.
 - 3.) Spričevalo o dovršenih študijah in zvežbanosti v tem poklicu.
 - 4.) Spričevalo o doseganju službovanju (poselska knjižica, delavska spričevala itd.)
 - 5.) Spričevalo o dobrem vedenju.
 - 6.) Državno zdravniško spričevalo.

Zadnja dva dokumenta (5 in 6) najnovejšega datuma. — Želi se osebno predstaviti prosilca.

Ravnateljstvo c. kr. tobačne tovarne v Ljubljani.

Mladenič

18 let star, ki je ravno sedaj dovršil z dobrim uspehom 2. letnik kmetijske šole, tudi sicer izvežban, šoli primerno slikovno v mestu ali na deželi. — Naslov pove upravništvu »Slovenskega Naroda«. 3784

Čas je,

da si nabavite povodom bližajočega se božiča moj bogato ilustrirani glavni katalog s približno 4000 slikami raznih porabnih predmetov in daril. Pošlje se gratis in franko. C. in kr. dvorni dobavitelj Jan Konrad, Most št. 1178 Češko.

Prodajalka

katera je zmožna samostojno voditi trgovino z mešanim blagom (filialko na Bledu) 3755

se sprejme pri O. Homanu v Radovljici.

Svoji k svojim! Svoji k svojim!
Albert Feldstein
Radeckega cesta 12,
vljudno priporoča svojo 3166

knjigoveznico.

Dvonadstr. hiša

se proda na prometnem kraju v sredini mesta Idrije. V njej se nahaja že nad 30 let gostilna, pripravna pa je za vsako obrt. Lepi prostori za manufakturno trgovino, prostori za skladišče, prostorna vinska klet, pripravna za vinsko trgovino na debelo. Cena K 25.000. — Naslov se izve v uprav. »Slov. Naroda«. 3756

Opozorilo.

Vljudno naznanjam slav. občinstvu, da sem svoje posestvo prodal in komur kaj dolgujem, naj se zglati pri meni do 1. decembra, da mu plačam, ker pozneje ne priznam nobenih dolgov.

IVAN LEVIČAR,
trgovec in posestnik v Ljubljani št. 30 na Dolenskem.

Gospodična

najmanj 16 let stara, z dobro ljudsko-šolsko izobrazbo in knjigovodskim tečajem, zmožna popolnoma slov. in nemškega jezika sprejme se pri c. kr. poštnem in brzojavnem uradu na Štajerskem kot pomožna moč.

Ponudbe opremljene z prepisi šolskih even. tudi službenih spričeval naj se blagovoljivo poslati pod „štajersko“ na upravništvu »Slovenskega Naroda«. 3745

Šolske potrebščine

vseh vrst se dobe po najnižjih cenah v

Narodni knjigarni

v Prešernovi ulici št. 7.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Delniška glavniča K 8.000.000. Stritarjeva ulica št. 2. Rezervni fond 800.000 kron.

Podružnice v Spjletu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %.

Promese za bližnje zrebanje: Promesa og. prem. srečke, cela à 16 K, polovica à 9 K. Zrebanje 15. novembra t. l. Glavni dobiček K 240.000—.

Promese og. hip. srečke à 5 K Zrebanje 15. novembra t. l. Glavni dobiček K 40.000—.

Promese sem. srečke I. izd. à 6 K. Zrebanje 16. novembra t. l. Glavni dobiček 90.000 K.

Promese za 1. celo ogrsko premijsko, 1 sem. in 1 hipoteč. srečko skupaj samo 25 K.

Dobro idočo restavracijo ali večjo gostilno

3724 sprejemem takoj ali s 1. februarjem v najem

Ponudbe pod „Restavracija“
na upravnitvo »Slov. Nar.«

kuharica

1886 se pridna, vestna in anačna
starejša, evant vdova brez otrok k
manjši, boljši družini blizu Gorice.
Zahteva se poleg tega in znanja gos-
podinjstva nekoliko olike, živjanja in
likanja. Nastop takoj, plača po dogo-
voru. — Ponudbe na upravnitvo »Slo-
venskega Naroda« pod „Kuharica.“
3778

Olimpija krema brez maščobe, lepotilo prve vrste, je najboljša in najuspeš-
nejše sredstvo za odstranjenje vsakovrstnih kožnih napak,
kakor so pege, izpuščaji, lišaji, mozoli itd. Mali lonček K 1-20, veliki lonček K 2-
rožnat, bel in creme, daje licu svežo in posebno sijajno mla-
dostno polt, in je popolnoma neškodljiv. Skatulja 1 K 50 h.
Olimpija puder krepi lasišče in zabranjuje izpadanje las. —
Pomada za rast las Lonček 1 K 20 h.
Osipalo prašek za otroke in odrasle, vojake, turiste. — Karton 30 h. ::
Mazilo zoper ozeblina. Sredstvo zoper ozeblina. — Lonček z navo-
dom o rabi 80 h, tucat 8 K.
Otroško mazilo je za otroke z ožuljenimi mesti. — Lonček z navodilom
40 h, tucat 4 K.
Lekarna Trnkóczy v Ljubljani.
Raspodiljanje po pošti. 3717 **Brigijako cene.**

Krompir

najboljše kakovosti, zdrav in brezhiben, debel ter srednje debelosti. — Vedna zaloga.

Oddaja v vsaki množini

od 200 kg dalje tudi cele vagone po prav solidni nizki ceni tvrčka
IV. A. Hartmann nasl. A. Tomažič
v Ljubljani, Marije Terezije cesta.

MODNI SALON

Domača tvrdka! **Marija Götz** Domača tvrdka!

8 ŽIDOVSKA ULICA 8

Priporoča svojo bogato zalogo damskih in
otroških klobukov v najnovejših oblikah.

Cene brez konkurence! Cene brez konkurence!

E 368/11/7.

3793

Dražbeni oklic.

Dne 12. decembra 1911

se bo vršila pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi šte. 4

dražba posestva

vlož. št. 194, 409 in 452 d. o. Turjak, obstoječega iz dveh hiš, št. 15 in 45 na Rašici, 1 skednja, kozoleca, več njiv, travnikov in gozdov s pritikline vred ki sestoji iz gospodarstvenega orodja in ene krave. Cenilna vrednost nepremičnin znaša 11.135 K 20 v, pritikline pa 352 K 95 v. Najmanjši ponudek znaša 7660 K. Dražbeni pogoji in druge listine so na vpogled v izbi šte. 4.

C. kr. okr. sodišče Vel. Lašče, odd. II.,

dne 3. novembra 1911.

Priložnost za dober nakup!

Dobil sem pod polovično ceno veliko partijo dolgih,
krasnih raglanov za dame, katere tudi pod isto
ceno oddam. Homad za 40 K stane samo 20 K.

Ogromna zaloga izgotovljenih oblek, raglanov, po-
vršnikov ter zimskih sukenj za gospode in dečke.
Solidna postrežba! Priznana nizke cene!

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

POGLEJTE
kadar rabite porabne in darilne predmete
vseh vrst, moj bogato ilustrovani glavni
katalog z okoli 4000 slikami, ki se vam
na zahtevo dopolnje takoj gratis in franko
v. in in, dvorni dobavitelj
JAN KONRAD
— Most št. 1175, Češka. — 222.

Hisa se prodaja
na prometnem kraju s 3
sobami, kuhinjo in z le-
pim solničnim vrtom 10
minut od kolodvora in od
tovarne. Prodaj zaradi
družinskih razmer. Cena
3200 K. Natančneje pri
Franco Muzanu v Zgor-
njem Kadiju. 3759

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočeno črno dal-
matinsko vino 233

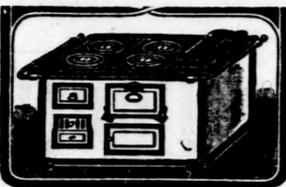
Kuč

najboljše sredstvo.

4 steklenice (5 kg) franko K 4-50

Br. Novakovič, Ljubljana.

Štedilniki Triumph

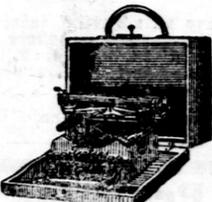
Tvorilce Triumph, dr. z om. z.
Wels, Ger. Avstr. 1813

Katalogi zastoj in poštine prosto.

Hišni in rodbinski pisalni stroj

Proteus

za potovanje izborna pripravav

3486

Teža okoli 2 kg. — Cena K 260.—

Glogovski & Co.

c. in kr. dvorni dobavitelj.

Gradec Joanneumring 8. Telefon 384.

Solarske in koncertne

GOSLI

samo najboljši izdelki brezhibne izvršitve.

Solarske gosli brez loka K 4-80 h,
K 5-60 h, K 6, K 6-80 h, K 7-60 h,
K 8-60 h, K 9-60 h, K 12-30 h, in
K 14. Koncertne violine močnega
glasu po K 28, 32, 40. Lohi za gosli
80 h, K 1, K 1-40 h, K 1-80 h, K 2,
K 2-40 h in naprej. Toki za gosli
K 2-80 h, K 4-20 h, K 8-60 h, K 6,
K 8-50 h, K 10-50 h. Citre, harmo-
nike in orglice, gitare, okarine, klar-
neti, pihalni instrumenti, gramofoni itd.
v največji izbiri. — Brez ristiha!
Zamena dovoljena ali denar nazaj. Po
povzetju ali denar naprej razpoložljiva
priznana jako močna svetovna firma

JAN KONRAD

c. kr. dvorni dobavitelj, Most št. 1153 (Češka).

Zahtevajte bogato ilustrovani glavni katalog z okoli 4000
slikami, ki se vsakomur pošlje gratis in franko.

Kazensko-pravdni red

z dne 23. maja 1873 št. v.
119 državnega zakonika z
dodanim

zvršitvenim propisom

in drugimi zakoni in ukazi
kazenski postopek zadeva-
jočimi.

Trde vezan 5 K 60 v.,
po pošti 5 K 80 v.

Narodna knjigarna v Ljubljani.

Modni salon JUST-MASCHKE

LJUBLJANA,
3 ŽDOVSKA ULICA 3
priporoča cenjenim damam veliko izbiro krasnih
pariških in dunajskih modelov kakor najnovejših športnih klobukov.
Popravila točno in ceno. 2306 Cene brez konkurence!
Žalni klobuki vedno v zalogi.

Spretne

provizijske zastopnike

takoj sprejme po ugodnih pogojih prve vrste

::: tvornica margarina. :::

Ponudbe z navedbo referenc na šifro: „Margarine 240“ na
anončno eksped. Henriks Schalek, Dunaj I, Wollzeile 11. 3732

A. KUNC
zaloga oblek
za gospode
in dečke.
Dvorski trg šte. 3.
Najnižje cene!
Strogo solidna postrežba!

Prva največja eksportna tvrdka ur, zlatnine in srebrnine

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg (nasproti rotovžu) in Sv. Petra cesta 8

Nikelnasta moška ura z verizico od K 4-50 naprej
Prava srebrna „ „ „ „ „ 9-70 „
14 kar. zlata „ „ „ „ „ 44— „
Nikelnasta damska „ z verizico „ „ 8-50 „
Prava srebrna „ „ „ „ „ 9-50 „
14 kar. zlata „ „ „ „ „ 20— „
Uhani zlato na srebro 1-80 „
14 kar. zlati uhani 4-50 „

Lastna tovarna ur v Svici.

Tovarniška znamka „lko“.

Telefon št. 273.

Telefon št. 237.

Anton Šarc, Ljubljana

Izdelovanje perila, pralnica in svetilokalca
z električnim obratom priporoča zelo dobro in so-
lidno izdelano perilo po nizkih cenah. ::

Opreme za neveste.

Perilo za deklice in dečke za zavode. Platno, šifon
in švicarske vezanine se kupijo zelo ugodno, dalje
rjube, brisalke, prti, prtiči, nogavice, maje.

Perilo „TETRA“

za gospode in gospe. Kdor trpi na protinu, revma-
tizmu, ischias, naj nosi le to perilo, in bo ta
::: poskušnja vsakega zadovoljila. :::

VZORCI NA RAZPOLAGO.